Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av befolkningsdatalagen och 2 § lagen om registerförvaltningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att befolkningsdatalagen ändras så att revideringen av offentlighetslagstiftningen och personregisterlagstiftningen beaktas i den. Det föreslås att de nödvändiga ändringar som föranleds av dessa revideringar görs i befolkningsdatalagen. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall tillämpas på befolkningsdatasystemet i andra hand, om befolkningsdatalagen inte innehåller några särskilda bestämmelser om rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet och om utlämnande av uppgifter. Bestämmelser om utlämnande av personbeteckning skall ingå på lagnivå. Det föreslås dessutom att då en adress till vilken hänför sig en begränsning av utlämnandet, som har fastställts på grund av hot mot personens hälsa eller säkerhet, lämnas ut till andra myndigheter skall också uppgifter om begränsningen av utlämnandet lämnas till mottagaren. En begränsning av utlämnandet som har införts i befolkningsdatasystemet skall i regel också binda den myndighet som får uppgiften.

I befolkningsdatalagen föreslås ett omnämnande av att postadressen skall införas i befolkningsdatasystemet. Avsikten är att registerförvaltningens myndigheter och Posten Finland Ab i samråd skall samla in uppgifter om adressändringar för befolkningsdatasystemet och adressdatasystemet.

Det föreslås att befolkningsdatasystemet utökas med en uppgift om personens kontaktspråk. För närvarande registreras endast personens modersmål i befolkningsdatasystemet. En person som varken har finska eller svenska som sitt modersmål skall utöver uppgift om modersmålet också kunna anmäla finska eller svenska som sitt kontaktspråk till befolkningsdatasystemet.

I lagen om registerförvaltningen föreslås ett omnämnande av Befolkningsregistercentralens nya uppgift som den myndighet som tillhandahåller certifieringstjänster för elektroniska identitetskort och elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. I befolkningsdatalagen föreslås bestämmelser om certifieringstjänster för elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen och om registrering av den elektroniska kommunikationskod som behövs för certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen i befolkningsdatasystemet.

I befolkningsdatalagen föreslås dessutom vissa ändringar av teknisk natur.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

380395E

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1

ALLMÄN MOTIVERING 3

1. Nuläge och föreslagna ändringar 3
1.1. Allmänt 3
1.2. Förslag till ändring av befolkningsdatalagen som hänför sig till revideringen av offentlighetslagstiftningen 3
1.3. Förslag till ändring av befolkningsdatalagen som hänför sig till revideringen av personregisterlagstiftningen 3
1.4. Förslag till ändring av befolkningsdatalagen och 2 § lagen om registerförvaltningen som hänför sig till certifieringstjänster för elektroniska identitetskort och elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen 4
1.5. Andra föreslagna ändringar 6
Ändringar som hänför sig till det s.k. skyddsförbudet som begränsar utlämnandet av adressuppgifter 6
Ändringar som hänför sig till upprätthållandet av adressuppgifter 7
Andra ändringar 8

2. Propositionens verkningar 8
2.1. Verkningar för medborgarna och förvaltningen 8
2.2. Ekonomiska verkningar 9

3. Beredningen av propositionen 9

4. Lagstiftningsordning 10

DETALJMOTIVERING 11

1. Lagförslagen 11
1.1. Befolkningsdatalagen 11
1.2. Lag om registerförvaltningen 21

2. Närmare bestämmelser 22

3. Ikraftträdande 22

LAGTEXTER

1. Lag om ändring av befolkningsdatalagen 23

2. Lag om ändring av 2 § lagen om registerförvaltningen 27

Parallelltexter
1. Lag om ändring av befolkningsdatalagen 28
2. Lag om ändring av 2 § lagen om registerförvaltningen 37

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Allmänt

I befolkningsdatalagen (507/1993) finns de grundläggande bestämmelser om inhämtande, registrering och utlämnande av befolkningsuppgifter som gäller folkbokföringen. Bestämmelser om anmälning och utlämnande av uppgifter finns också i den övriga lagstiftningen och dessa bestämmelser skall tillämpas utöver befolkningsdatalagen.

Personregisterlagen (471/1987) tillämpas som kompletterande lag i frågor som hänför sig till förande av register till den del befolkningsdatalagen inte innehåller några specialbestämmelser.

Enligt 14 § lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951) skall lagen inte tillämpas på handlingar vilkas offentlighet jämte undantagen därifrån fullständigt regleras genom lag eller förordning. Till dessa s.k. "fullständigt reglerade handlingar" hör bl.a. allmänna befolkningsregister. Enligt 1 § befolkningsdatalagen tillämpas lagen om allmänna handlingars offentlighet på befolkningsdatasystemet endast till den del som det är fråga om parts rätt till en handling. Till övriga delar tillämpas lagen om allmänna handlingars offentlighet inte på befolkningsdatasystemet.

1.2. Förslag till ändring av befolkningsdatalagen som hänför sig till revideringen av offentlighetslagstiftningen

Den 9 april 1998 avlät regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt till lagar som har samband med den (RP 30/1998 rd). I propositionen föreslås att lagstiftningen om offentlighet och sekretess i fråga om myndigheternas handlingar skall revideras i sin helhet. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall ersätta lagen om allmänna handlingars offentlighet. I lagen skall ingå bestämmelser om rätt att ta del av en myndighets offentliga handlingar samt om tystnadsplikt för den som är anställd hos en myndighet, om sekretessbelagda handlingar och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter samt om myndigheternas skyldighet att främja uppfyllandet av lagens syfte. För undvikande av de problem som förekommer inom gällande praxis föreslås i lagen ingen bestämmelse som motsvarar 14 § i gällande lag. Lagens bestämmelser skall således tillämpas som kompletterande bestämmelser vid sidan av specialbestämmelser alltid då någon uttrycklig specialbestämmelse som avviker från den allmänna lagen inte ingår i speciallagarna.

På grund av revideringen av offentlighetslagstiftningen föreslås att 1 § befolkningsdatalagen ändras så att lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall bli tillämplig på befolkningsdatasystemet som en kompletterande lag till den del befolkningsdatalagen inte innehåller några specialbestämmelser. Avsikten är att så täckande bestämmelser som möjligt om offentligheten när det gäller befolkningsdatasystemets handlingar och om utlämnande av uppgifter fortfarande skall ingå i befolkningsdatalagen. Bestämmelser om rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet, om förutsättningarna för utlämnande av uppgifter, om de sätt på vilka uppgifter lämnas ut och om beslutsfattandet i ärenden som gäller utlämnande av uppgifter finns i 6 kap. befolkningsdatalagen. I vissa speciallagar finns dessutom bestämmelser om rätten att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Rätten att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet skall bestämmas enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet endast när det är fråga om en parts rätt, på samma sätt som för närvarande. Bestämmelserna om myndigheternas skyldighet att främja möjligheterna att ta del av en handling samt en god informationshantering i 5 kap. i den allmänna lagen skall bli tillämpliga också när det gäller befolkningsdatasystemet.

1.3. Förslag till ändring av befolkningsdatalagen som hänför sig till revideringen av personregisterlagstiftningen

Den 24 juli 1998 avlät regeringen till riksdagen en proposition med förslag till personuppgiftslag och till vissa lagar som har samband med den (RP 96/1998 rd). I propositionen föreslås att det stiftas en personuppgiftslag som avses ersätta personregisterla-

gen från 1987. Genom propositionen ändras den gällande allmänna lagstiftningen om inhämtande, registrering, användning och utlämnande av personuppgifter så att den motsvarar Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, nedan direktivet, och andra internationella förpliktelser. Vid beredningen av propositionen har även beaktats den reform gällande bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna i regeringsformen som trädde i kraft 1995 och enligt vilken om skydd för personuppgifter stadgas närmare i lag.

De gällande bestämmelserna i befolkningsdatalagen kan anses uppfylla de krav som direktivet ställer med beaktande av det nationella spelrum som direktivet tillåter. De ändringar som föreslås i befolkningsdatalagen beror huvudsakligen på att de definitioner och begrepp som används i personregisterlagstiftningen ändras.

I den nya personuppgiftslagen används inte längre begreppen massutlämnande och känsligt stickprov, vilka används i personregisterlagen och likaså i befolkningsdatalagen. Enligt 50 § i den föreslagna personuppgiftslagen skall bestämmelserna om definitioner på massutlämnande och känsliga stickprov i personregisterlagen emellertid tillämpas alltjämt till och med den 24 oktober 2001 till de delar som det hänvisas till dem i annan lagstiftning. Det föreslås att motsvarande begrepp till vissa delar stryks helt i befolkningsdatalagen så att samma bestämmelser i fortsättningen skall gälla både massutlämnanden och utlämnande av enstaka uppgifter, och till vissa delar ersätts på annat sätt, om det fortfarande anses nödvändigt att fastställa särskilda förutsättningar för utlämnande av omfattande uppgiftsmängder eller för sådant utlämnande av uppgifter som sker i elektronisk form.

I personuppgiftslagen skall ingå bestämmelser om grunderna för behandling av personbeteckning. Det föreslås att den bestämmelse i befolkningsdatalagen som gäller utlämnande av personbeteckning ändras med beaktande av bestämmelsen om behandling av personbeteckning i 13 § personuppgiftslagen. Det föreslås dessutom att bestämmelser om antecknande av personbeteckning på ämbetsbetyg som ges ut från befolkningsdatasystemet skall ingå på lagnivå.

Avsikten är att datasekretessnämndens allmänna behörighet att bevilja undantagstillstånd slopas i personuppgiftslagen både på grund av reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna och direktivet. I personuppgiftslagen skall ingå bestämmelser om datasekretessnämndens behörighet att bevilja tillstånd.

I 29 § befolkningsdatalagen finns för närvarande bestämmelser om datasekretessnämndens rätt att bevilja undantagstillstånd till massutlämnande av uppgifter ur befolkningsdatasystemet, trots att sökanden inte har rätt enligt personregisterlagen att införa uppgifterna i personregister. En förutsättning för beviljande av tillstånd är att utlämnandet av uppgifterna betydligt kan förenkla ärendenas administrativa eller annan behandling. Det föreslås att befolkningsdatalagen ändras så att befolkningsuppgifter kan lämnas ut i stora mängder, trots att mottagaren inte direkt enligt personuppgiftslagen eller någon annan lag har rätt att behandla uppgifterna i fråga, under förutsättning att de allmänna krav för utlämnande av uppgifter som ingår i befolkningsdatalagen uppfylls och datasekretessnämnden har beviljat tillstånd att registrera och använda uppgifterna.

1.4. Förslag till ändring av befolkningsdatalagen och 2 § lagen om registerförvaltningen som hänför sig till certifieringstjänster för elektroniska identitetskort och elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen

Den 5 februari 1998 beslöt statsrådet att Befolkningsregistercentralen utses till statlig certifieringsmyndighet med utgivnings- och övrigt ansvar för statens elektroniska identitetskort och att annan behövlig certifieringsmyndighetsorganisation och service skapas. I beslutet nämns likaså att ett avgiftsbelagt identitetskort avsett för alla medborgare tillverkas och tas i bruk 1999. Kortet är ett medel för elektronisk autentisering av personen i fråga samt för elektronisk signatur.

I enlighet med statsrådets principbeslut skall justitieministeriet och de övriga ministerierna till den 30 juni 1999 bereda den lagstiftning som krävs om elektronisk kommunikation inom förvaltningen, elektroniska dokument och elektronisk signatur samt identitetskortet och certifieringsmyndighetsservicen.

Det finns inga uttryckliga regler för elektronisk kommunikation inom förvaltningen. Enligt huvudregeln i 7 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) anhängiggörs ett förvaltningsärende skriftligen. Bestämmelser om sättet att anhängiggöra ett ärende finns i 1 § lagen om översändande av handlingar (74/1954). Enligt nämnda lagrum kan sakägaren själv lämna in en besvärsskrift till myndigheten eller insända den antingen genom ombud, genom bud eller med posten. På grundval av förarbetet till förvaltningsprocesslagen och rättspraxis har en sådan tolkning förespråkats enligt vilken en handling som har inlämnats till en myndighet i elektronisk form anses ha inkommit "skriftligen", om en handling som gäller anhängiggörande inkommer till myndigheten så att den lätt kan fås i läsbar form på papper. Däremot torde det inte vara möjligt att delge beslut i förvaltningsärenden med hjälp av elektroniska medel enbart på grundval av en tolkning av lagen, eftersom underskriften har betraktats som det centrala kännetecknet för ett förvaltningsbeslut.

Justitieministeriet bereder de ändringar som behövs för att medborgarna skall kunna anhängiggöra sina ärenden elektroniskt inom den offentliga förvaltningen och för att myndighetsbesluten skall kunna delges med hjälp av elektroniska dataöverföringsmetoder.

Inrikesministeriet kommer att bereda de författningsändringar som ibruktagandet av ett elektroniskt identitetskort inom statsförvaltningen kräver.

Med anledning av statsrådets principbeslut tillsatte Befolkningsregistercentralen den 11 mars 1998 ett projekt, som skall utarbeta certifieringsmyndighetsservicen för statens elektroniska identitetskort (EID-kort) under 1999. Certifieringstjänsterna tillhandahålls i samråd med folkbokföringsförvaltningen och vid behov andra organisationer. Projektets ledningsgrupp och projektgruppen följer noggrant med hur arbetet i den EID-ledningsgrupp som finansministeriet har tillsatt och den lagberedning som justitieministeriet leder framskrider och beaktar i sitt eget arbete resultaten av dessa och den övriga pågående beredning som hänför sig till den aktuella frågan.

Statens elektroniska identitetskort är avsett för elektronisk kommunikation där det krävs en stark elektronisk autentisering av personen i fråga, kryptering av material som skickas eller överförs i datanäten och elektronisk signatur. Målet är att skapa ett system som verifierar meddelandets avsändare och ursprung samt vid behov garanterar konfidentiell och oförändrad information, tryggar meddelandets oavvislighet och verifierar transaktionens exakta tidpunkt. En lösning som baserar sig på aktivt kort möjliggör en säker användning av krypteringsmetoder som är avsedda för kryptering och dekryptering av material. Tillsammans utgör dessa basservicen inom sådan elektronisk kommunikation som sker med hjälp av statens elektroniska identitetskort. Systemets tyngdpunkt ligger vid de identifierings-, krypterings- och signeringsmetoder som statsförvaltningens tjänster kräver. Det skall vara möjligt att producera dessa tjänster också för andra än ämbetsverk och inrättningar inom statsförvaltningen, dvs. för andra myndigheter samt för företag, sammanslutningar och enskilda personer.

En tillförlitlig elektronisk kommunikation grundar sig på en krypteringsmetod med s.k. öppen nyckel. I en metod med öppen och privat nyckel sker verifieringen av parterna, krypteringen av de handlingar eller meddelanden som skickas och den elektroniska signaturen med hjälp av ett nyckelpar. Den öppna nyckeln finns i en öppen katalog och är tillgänglig för alla och den privata nyckeln finns registrerad endast på det aktiva kortet. Användningen av denna metod kan beskrivas med hjälp av följande exempel: den som skall skicka ett meddelande skriver det, krypterar en kontrollsumma som han skapat av meddelandet med sin egen privata nyckel och skickar meddelandet krypterat och den krypterade kontrollsumman till mottagaren. Mottagaren återskapar den krypterade kontrollsumman med avsändarens öppna nyckel som han har fått från en öppen katalogtjänst. Med hjälp av den öppna nyckeln kan det säkerställas att kontrollsumman har signerats med avsändarens privata nyckel. Innehållet i den privata nyckeln kan emellertid inte återskapas eller räknas fram ur meddelandet.

För ökande av den allmänna tillförlitligheten inom metoden med en öppen nyckel säkerställer den som tillhandahåller certifieringstjänster att en viss person har ett visst nyckelpar som består av en öppen och en privat nyckel. Den som tillhandahåller certifieringstjänster skapar certifikaten, sköter upprätthållandet av dem och för vid behov in dem på en spärrlista. Befolkningsregister-

centralen skall tillhandahålla certifieringstjänster inom statsförvaltningen. Befolkningsregistercentralen har emellertid inte ensamrätt att tillhandahålla certifieringstjänster varken inom den privata eller den offentliga sektorn. Inom den privata sektorn torde det gå så att flera instanser kommer att tillhandahålla olika slag av certifieringstjänster för olika kundgrupper och för olika behov, t.ex. för elektronisk handel, banksektorn och informationsutbyte mellan myndigheter och medborgare.

På grund av Befolkningsregistercentralens nya uppgifter föreslås att behövliga ändringar görs i lagen om registerförvaltningen och i befolkningsdatalagen. I detta skede föreslås endast de ändringar som är nödvändiga med tanke på Befolkningsregistercentralens uppgifter. Behovet av lagstiftning om elektronisk kommunikation och elektronisk signatur bör utredas särskilt. I samband med beredningen av en eventuell allmän lag kan också tidsenligheten när det gäller de nu föreslagna författningsändringarna utredas.

Europeiska gemenskapens kommission har berett ett förslag till direktiv, *Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om en gemensam ram för elektroniska signaturer*, KOM(1998) 297, 13.5.1998. Vid beredningen av propositionen har utgångspunkterna i det föreslagna direktivet om elektroniska signaturer beaktats i mån av möjlighet. Behandlingen av det föreslagna direktivet pågår ännu i EU:s arbetsgrupper hösten 1998.

1.5. Andra föreslagna ändringar

Ändringar som hänför sig till det s.k. skyddsförbudet som begränsar utlämnandet av adressuppgifter

I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall ingå bestämmelser om att en myndighetshandling som innehåller adressuppgifter skall vara sekretessbelagd, om personen i fråga har begärt att uppgiften skall hållas hemlig och har grundad anledning att misstänka att hans egen eller hans familjs hälsa eller säkerhet kan komma att hotas. Tystnadsplikten gäller endast den myndighet hos vilken personen i fråga har framställt sin begäran i samband med ett anhängigt ärende. Uppgifterna kan inte hållas hemliga på ett täckande sätt, om inte också andra myndigheter informeras om att adressuppgifterna har skyddats.

I 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen ingår för närvarande en specialbestämmelse om begränsning av utlämnandet av sådana adressuppgifter som ingår i befolkningsdatasystemet. Magistraten kan på begäran av personen i fråga förordna att uppgifter om hans adress inte får lämnas ut till någon annan än myndigheterna, om personen i fråga har grundad anledning att misstänka att hans eller hans familjs hälsa eller säkerhet är hotad. Ett sådant förordnande kan första gången gälla i högst två år. Begränsningens giltighetstid kan förlängas för ett år i sänder.

Begränsningsmöjligheten behövs t.ex. för tryggande av vittnesskydd och i stridiga skilsmässoärenden, ärenden som gäller vården av barn och andra motsvarande ärenden. I befolkningsdatasystemet finns för närvarande ca 530 sådana s.k. skyddsförbud.

Trots en utlämningsbegränsning kan myndigheterna alltid få adressuppgifter ur befolkningsdatasystemet för skötseln av de uppgifter som ålagts dem. I praktiken har det i enstaka fall uppkommit problem bl.a. i fråga om hur det skall kunna säkerställas att en adressuppgift som har lämnats ut endast används för skötsel av myndighetens lagbestämda åliggande och att adressuppgiften inte överlåts vidare t.ex. ur någon annan myndighets register.

Myndigheterna får uppgifter ur befolkningsdatasystemet på flera olika sätt, främst med hjälp av direktanslutning, via den befolkningsdatatelefon som är avsedd för myndigheter och som uppdateringar av register. För att en utlämningsbegränsning som skall skydda personens hälsa och säkerhet lätt skall kunna spridas till olika myndigheters register och således ha en så vidsträckt verkan som möjligt, vore det ändamålsenligt att en utlämningsbegränsning som har införts i befolkningsdatasystemet meddelas andra myndigheter och att begränsningen binder dem. Det föreslås att befolkningsdatalagen ändras så att en myndighet som får en adressuppgift ur befolkningsdatasystemet samtidigt får information om begränsningen. En utlämningsbegränsning som har införts i befolkningsdatasystemet skall också i fortsättningen binda den myndighet som fått uppgiften så att en sådan adressuppgift inte t.ex. får överlåtas vidare ur en annan myndighets register till enskilda personer eller sammanslutningar. Det föreslås dessutom att

utlämningsbegränsningarnas gilitighetstider förlängs.

I praktiken bör det eftersträvas att den myndighet hos vilken en person i enlighet med 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas handlingar framställer en begäran om att adressuppgifterna skall hemlighållas i ett anhängigt ärende samtidigt uppmanar personen i fråga att också lämna in en begäran om begränsning av utlämnandet enligt befolkningsdatalagen till magistraten. Då kan utlämningsbegränsningen spridas effektivt också till andra myndigheter som använder de uppgifter som ingår i befolkningsdatasystemet.

Ändringar som hänför sig till upprätthållandet av adressuppgifter

Enligt 4 § 1 mom. befolkningsdatalagen registreras i befolkningsdatasystemet som identifieringsuppgifter för personer bl.a. adress, hemkommun och bostaden där. Upprätthållandet av adressuppgifterna i befolkningsdatasystemet grundar sig på medborgarnas anmälningsskyldighet enligt lagen om hemkommun (201/1994). Enligt 7 § lagen om hemkommun skall den som flyttar från sin hemkommun eller till en annan bostad inom hemkommunen anmäla detta till magistraten tidigast en vecka före och senast en vecka efter flyttningsdagen. En person kan också anmäla sin tillfälliga bostad till magistraten.

Flyttningsanmälan kan göras skriftligen eller per telefon till det riksomfattande servicenumret för flyttningsanmälningar. Anmälningen kan också göras muntligen i samband med ett besök på magistraten. För närvarande görs redan över 40 % av flyttningsanmälningarna per telefon. När en anmälan har inkommit till magistraten, skall denna omedelbart i befolkningsdatasystemet göra en anteckning om hemkommunen och bostaden där.

Posten Finland Ab, som bedriver postverksamhet, upprätthåller ett eget adressdatasystem för skötseln av sina uppgifter. Till posten kan en permanent adressändring för närvarande göras endast med blankett.

Posten och registerförvaltningen samlar in adressuppgifterna självständigt och utbyter inte uppgifter. Medborgarna är således tvungna att anmäla ändring av sin stadigvarande bostad till magistraten med stöd av lagen om hemkommun, för införande av ändringen av hemkommun och bostad i befolkningsdatasystemet, samt den ändring av postadressen som sker i samband med flyttningen särskilt till posten. Förfarandet med separata anmälningar är besvärligt för medborgarna och kan t.ex. ge upphov till missförstånd om när anmälningsskyldigheten enligt lagen om hemkommun har fullgjorts.

Det föreslås att till befolkningsdatalagen fogas ett omnämnande enligt vilket uppgifter om den postadress som en person har angett får införas i befolkningsdatasystemet. I befolkningsdatasystemet införs redan nu uppgifter om en postboxadress som en person som inte har någon bostad har angett. Avsikten är att registreringen av postadressen i befolkningsdatasystemet utvidgas så att en eventuell separat postadress kan införas också för personer vilkas bostadsadress finns i befolkningsdatasystemet. Detta skulle förbättra servicen för dem som vill få sin post till en annan adress än bostadsadressen. Registreringen av postadressen kunde behövas t.ex. då en person som bor eller arbetar utomlands vill att posten skall gå direkt till den person som sköter hans ärenden i Finland, eller då någon som bor i ett glesbebyggt område vill få posten till sin arbetsplats. En postadress som införts i befolkningsdatasystemet kunde också användas som hjälp då de uppgifter som gäller bostaden kontrolleras. Med hjälp av postadressen kunde magistraten få kontakt med personen i fråga, om den önskar utreda riktigheten i bostadsuppgifterna.

Avsikten är att registerförvaltningen och Posten Ab i samråd skall samla in uppgifter om adressändringar. För insamlingen av uppgifterna skall en gemensam blankett tas i bruk med vilken den nya adressen kan anmälas till magistraten och till posten. Avsikten är att också inom telefonservicen ta i bruk ett gemensamt servicenummer. Syftet med den gemensamma uppgiftsinsamlingen är att göra det lättare för medborgarna att göra flyttningsanmälan. Den gemensamma insamlingen av uppgifterna skall basera sig på ett avtal, där bl.a. båda parternas rättigheter och ansvar för behandlingen och skyddet av uppgifterna fastställs i detalj.

Aven uppgift om motsvarande annan adress som personen uppger skall föras in i befolkningsdatasystemet. Med denna avses främst personens e-postadress.

Andra ändringar

Det föreslås att informationsinnehållet i befolkningsdatasystemet utvidgas så att i systemet också kan införas en persons uppgift om huruvida hans kontaktspråk är finska eller svenska, om ingetdera av dessa språk är hans modersmål. För närvarande införs endast uppgifter om modersmålet i systemet. De som använder befolkningsdatasystemets datatjänster kunde då få uppgift om kontaktspråket och använda finska eller svenska vid kontakter med personen i fråga i enlighet med vilket av dessa språk personen i fråga har uppgivit som sitt kontaktspråk. Det skall inte vara obligatoriskt att anmäla denna uppgift och förfarandet skall vara så enkelt som möjligt för medborgarna.

I övrigt föreslås mindre och huvudsakligen tekniska ändringar i befolkningsdatalagen.

2. Propositionens verkningar

2.1. Verkningar för medborgarna och förvaltningen

Revideringen av offentlighetslagstiftningen och personregisterlagstiftningen har direkta verkningar på de praktiska funktionerna i befolkningsdatasystemet. Direktivet och den nya personuppgiftslagen utvidgar t.ex. skyldigheten att informera de registrerade om behandlingen av uppgifterna. Några särskilda bestämmelser om informationen till den registrerade skall inte ingå i befolkningsdatalagen utan de bestämmelser i 6 kap. personuppgiftslagen som gäller den registrerades rättigheter skall bli tillämpliga.

Syftet med förslaget är att genomföra de nödvändiga ändringar som revideringen av ovan nämnda allmänna lagar medför i befolkningsdatalagen. Största delen av ändringarna är mindre och tekniska ändringar och de har inte några betydande verkningar på behandlingen av befolkningsuppgifterna. En större helhetsutredning av behoven att ändra befolkningsdatalagstiftningen kommer att göras särskilt senare.

Certifierad elektronisk kommunikation möjliggör kommunikation via datanät mellan medborgarna och statsförvaltningen. Myndigheternas tjänster står till medborgarnas förfogande i princip dygnet runt, varvid medborgarna kan sköta sina kontakter till myndigheterna vid tidpunkter som passar dem oberoende av ämbetsverkens öppettider. Certifierad elektronisk kommunikation gör det möjligt att på ett tillförlitligt och entydigt sätt autentisera den som tar kontakt via ett datanät. Vid behov kan medborgarna förse de meddelanden och handlingar som förmedlas i datanäten med elektronisk signatur eller kryptera dem. Med hjälp av krypteringsteknik kan det säkerställas att de meddelanden och handlingar som förmedlas förblir konfidentiella och oförändrade.

Certifierad elektronisk kommunikation förbättrar individens dataskydd och datasekretess vid kommunikation via datanäten.

Certifierad elektronisk kommunikation skapar bättre förutsättningar att tillhandahålla myndighetstjänster via datanäten. Ärenden kan anhängiggöras på elektronisk väg redan på grundval av gällande lagstiftning, och en tillförlitlig autentisering av de kommunicerande parterna samt möjligheten till elektronisk signatur och kryptering ökar datasäkerheten när det gäller kommunikatin med myndigheter via datanäten.

Befolkningsregistercentralen får nya uppgifter som den instans som skall tillhandahålla certifieringstjänster för statsförvaltningen.

Avsikten med förmedlingen av en begränsning av utlämnandet av en adress, som har förordnats för att skydda en persons hälsa och säkerhet, till andra myndigheter och med utvidgandet av begränsningens bindande verkan är att en medborgare genom att kontakta en myndighet, magistraten, i ett ärende som gäller skyddsförbud kan säkerställa att adressuppgiften hålls hemlig också i de myndigheters register som får uppdateringsuppgifter ur befolkningsdatasystemet. Myndigheterna bör ha teknisk beredskap att ta emot uppgifter om utlämningsbegränsningar. Detta kan kräva mindre tekniska ändringar i myndigheternas datasystem och eventuellt ändringar i vissa specialbestämmelser som gäller myndigheternas register.

Avsikten med att foga en uppgift om kontaktspråk till befolkningsdatasystemet är att förbättra servicen för sådana utlänningar som är bosatta i Finland och sådana finska medborgare som inte har finska eller svenska som modersmål. En person kan anmäla vilket av nationalspråken finska eller svenska han kan och vill använda som sitt kontaktspråk. De företag och sammanslutningar som använder befolkningsdatasystemets datatjänster kan då ur datasystemet få uppgift om vilket kontaktspråk en person har upp-

gett. De kan då förbättra sin egen service genom att t.ex. i brev, meddelanden och annat material som skickas per post, eller då de tar kontakt med en kund på något annat sätt, använda det språk som personen i fråga har uppgett som sitt kontaktspråk. Registreringen av kontaktspråk i befolkningsdatasystemet kräver smärre tekniska ändringar i datasystemet och underhållsförfarandet, vilka kan beaktas i samband med den aktuella datatekniska totalrevideringen av befolkningsdatasystemet. Användningen av finska och svenska vid domstolar och andra statliga och kommunala myndigheter skall fortfarande ske enligt bestämmelserna i språklagen (148/1922).

Registerförvaltningens och Posten Finland Ab:s gemensamma insamling av adressändringsuppgifter gör det lättare för medborgarna att göra de anmälningar som skall göras i samband med en flyttning.

Sammanslagningen av anmälningsförfarandena och registreringen av postadressuppgifter i befolkningsdatasystemet förbättrar också kvaliteten på uppgifterna i befolkningsdatasystemet och datasystemets serviceförmåga. I samarbetet kan man också se betydande möjligheter att rationalisera funktionerna.

2.2. Ekonomiska verkningar

Certifierad elektronisk kommunikation via datanäten sker med hjälp av datatekniska system som grundar sig på s.k. aktiva kort. Kostnaderna för det elektroniska identitetskort som behövs vid elektronisk kommunikation beräknas uppgå till ca 200 mk. Utöver ett elektroniskt identitetskort behöver användaren en kortläsare och behövliga datorprogram. Priset på en separat läsare är ca 200-300 mk. När det gäller läsare kan den tekniska utvecklingen i fråga om datorer i framtiden eventuellt leda till att läsarna redan har integrerats i datorerna, på samma sätt som cd-rom-läsarna i dagens datorer.

För Befolkningsregistercentralen kommer de nya uppgifterna att medföra kostnader om uppskattningsvis ca 10 milj. mk 1999. Av detta belopp har 8 milj. mk beaktats i statens budgetpropositionen för 1999. Avsikten är att kostnaderna för Befolkningsregistercentralens nya uppgifter kan täckas med intäkterna av dem fr.o.m. år 2000.

För närvarande är kostnaderna för insamlingen av adressuppgifter ca 7,5 milj. mk både inom registerförvaltningen och vid Posten Finland Ab. Vid en gemensam datainsamling uppkommer inbesparingar bl.a. genom att gemensamma blanketter används, arbetet fördelas mellan de båda organisationerna och datainsamlingskanalen är gemensam. En gemensam datainsamling har beräknats minska underhållskostnaderna med åtminstone 20 %, vilket inom registerförvaltningen innebär en årlig inbesparing på ca 1,5 milj. mk. De utgifter som utarbetandet av en gemensam datainsamlingsmodell medför för parterna, sammanlagt 3-4 milj. mk, kan täckas inom 1-2 år med de kostnadsinbesparingar som det nya förfarandet medför.

3. Beredningen av propositionen

Förslaget grundar sig huvudsakligen på ett förslag som en av inrikesministeriet tillsatt arbetsgrupp lade fram den 9 juni 1998. Arbetsgruppen skulle utreda vilka verkningar de aktuella revideringarna av offentlighetslagstiftningen och personregisterlagstiftningen samt EU:s direktiv har på den lagstiftning som gäller folkbokföringen och lägga fram förslag till de ändringar i lagstiftningen om folkbokföringen som ovan nämnda reformer förutsätter. Arbetsgruppen bestod av representanter för inrikesministeriet, Befolkningsregistercentralen och magistraterna.

Den föreslagna registreringen av postadressen i befolkningsdatasystemet grundar sig på ett förslag som Befolkningsregistercentralen överlämnade till inrikesministeriet den 18 augusti 1998 och som har beretts i ett projekt som Befolkningsregistercentralen, magistraterna och Posten tillsatte gemensamt den 29 januari 1998. Projektet skall definiera förutsättningarna för en gemensam datainsamling och utbyte av uppgifter.

Utlåtande om förslaget har begärts av justitieministeriet, trafikministeriet, dataombudsmannen, Befolkningsregistercentralen, magistraterna, Fordonsförvaltningscentralen, Patent- och registerstyrelsen, Skattestyrelsen, Folkpensionsanstalten, Finlands Kommunförbund, Bankföreningen i Finland rf och Posten Finland Ab.

Förslaget till de författningsändringar som certifieringstjänsterna för elektroniska identitetskort och elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen kräver grundar sig på ett förslag som Befolkningsregistercentralen överlämnade till inrikesministeriet den 7 september 1998. Utlåtande om detta förslag

har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, trafikministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, dataombudsmannen, Befolkningsregistercentralen, magistraterna, Patent- och registerstyrelsen, Teleförvaltningscentralen, Skattestyrelsen, Folkpensionsanstalten, Finlands Kommunförbund, Bankföreningen i Finland rf och Posten Finland Ab.

Största delen av remissinstanserna förhöll sig positiva till förslaget. Vid beredningen av propositionen har utlåtandena beaktats i mån av möjlighet.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 8 § 1 mom. regeringsformen stadgas om skydd för personuppgifter närmare i lag. Det föreslås därför att de bestämmelser om antecknande av personbeteckning på intyg som ges ur befolkningsdatasystemet vilka för närvarande ingår i förordning skall ingå i lag.

Enligt 10 § 2 mom. regeringsformen är handlingar som innehas av en myndighet offentliga, om inte rätten att ta del av dem av nödvändiga orsaker har begränsats särskilt genom lag. Om begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter ur befolkningsdatasystemet bestäms särskilt i befolkningsdatalagen på samma sätt som tidigare. De föreslagna ändringar som gäller information till andra myndigheter om en sådan begränsning av utlämnande av adressuppgifter som införts i befolkningsdatasystemet i syfte att skydda personens hälsa och säkerhet samt begränsning av vidare utlämnande av uppgiften innebär också en avvikelse från offentlighetsprincipen. Ändringen är nödvändig för att information om utlämningsbegränsningen skall kunna förmedlas till andra myndigheter och för att begränsningen skall få en så vidsträckt verkan som möjligt.

Vid beredningen av propositionen har kraven i grundlagarna beaktats också i övrigt. Regeringen anser därför att lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Befolkningsdatalagen

1 §. *Tillämpningsområde.* I befolkningsdatalagen finns de grundläggande bestämmelser om inhämtande, registrering och utlämnande av befolkningsuppgifter som gäller folkbokföringen. Bestämmelser om anmälning och utlämnande av uppgifter finns också i den övriga lagstiftningen och dessa bestämmelser skall tillämpas utöver befolkningsdatalagen.

Personuppgiftslagen blir tillämplig som kompletterande lag i frågor som hänför sig till förande av register till den del befolkningsdatalagen inte innehåller några specialbestämmelser. På motsvarande sätt tillämpas personregisterlagen för närvarande som kompletterande lag. Till de bestämmelser i personuppgiftslagen som skall tillämpas hör t.ex. bestämmelsen om aktsamhetsplikt för den registeransvarige i 5 §, om principer gällande uppgifternas art i 9 § och om registerbeskrivning i 10 § samt 5 kap. som gäller översändande av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen och 6 kap. som gäller den registrerades rättigheter.

Enligt 14 § lagen om allmänna handlingars offentlighet skall lagen inte tillämpas på handlingar vilkas offentlighet jämte undantagen därifrån fullständigt regleras genom lag eller förordning. Till dessa s.k. fullständigt reglerade handlingar hör bl.a. allmänna befolkningsregister. Enligt 1 § befolkningsdatalagen tillämpas lagen om allmänna handlingars offentlighet på befolkningsdatasystemet endast till den del som det är fråga om parts rätt till handling. Till övriga delar tillämpas lagen om allmänna handlingars offentlighet inte på befolkningsdatasystemet för närvarande.

I den nya lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns inte längre någon bestämmelse som motsvarar 14 § lagen om allmänna handlingars offentlighet. Lagens bestämmelser skall tillämpas som kompletterande bestämmelser vid sidan av specialbestämmelserna alltid då några uttryckliga bestämmelser om offentligheten i myndigheternas verksamhet inte ingår i en speciallag. Det föreslås att 1 § befolkningsdatalagen ändras på motsvarande sätt så att lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall bli tillämplig på befolkningsdatasystemet som kompletterande lag till den del som det inte finns några specialbestämmelser i befolkningsdatalagen.

Uppgifterna i befolkningsdatasystemet och de handlingar som hänför sig till dem, varmed främst avses befolkningsdatasystemets anmälningshandlingar och olika kortregister, är inte offentliga handlingar. Rätten att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet bestäms så som anges i befolkningsdatalagen. Rätten att få uppgifter har begränsats utgående från personens integritetsskydd.

I 6 kap. befolkningsdatalagen finns specialbestämmelser om handlingars offentlighet och utlämnande av uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Avsikten är att bestämmelser om en persons rätt att ta del av befolkningsdatasystemet och de handlingar som hänför sig till det, förutsättningarna för utlämnande av uppgifter ur befolkningsdatasystemet, sätten för utlämnandet, användningen av utlämnade uppgifter, beslutanderätten när det gäller utlämnande av uppgifter, beslutsfattandet och överklagande av beslut om utlämnande av uppgifter samt bestämmelser om när uppgifterna blir offentliga fortfarande skall ingå i speciallagstiftningen, främst i befolkningsdatalagen. I den övriga speciallagstiftningen finns dessutom vissa bestämmelser om myndigheternas rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet.

I 6 kap. befolkningsdatalagen skall uttryckligen hänvisas till bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet till den del det är fråga om en parts rätt att få uppgifter och om möjlighet att samköra uppgifterna i befolkningsdatasystemet med uppgifter i en annan myndighets datasystem.

Bestämmelserna om myndigheternas skyldighet att främja möjligheterna att ta del av en handling samt en god informationshantering i 5 kap. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall också tillämpas på befolkningsdatasystemet. Den allmänna lagen skall också tillämpas på handlingarna inom befolkningsdatasystemets datatjänst, såsom ansökningarna om utlämnande av uppgifter och de skriftliga beslut som gäller

utlämnandet. Den allmänna lagen skall givetvis också tillämpas på den verksamhet vid magistraterna och Befolkningsregistercentralen som inte gäller befolkningsdatasystemet, om inte något annat bestäms särskilt.

Det föreslås dessutom att till lagens 1 § fogas en bestämmelse om den ställning länsstyrelsen på Åland har. Enligt 3 § lagen om registerförvaltningen sköter länsstyrelsen den i lagen om registerförvaltningen avsedda lokala registermyndighetens uppgifter i landskapet Åland. Bestämmelser om den lokala registermyndighetens uppgifter när det gäller folkbokföringen finns i befolkningsdatalagen. Även om den behörighet som länsstyrelsen på Åland har i frågor enligt befolkningsdatalagen också grundar sig på lagen om registerförvaltningen, är det för tydlighetens skull nödvändigt att också i befolkningsdatalagen ta in en uttrycklig bestämmelse om att de uppgifter som enligt befolkningsdatalagen ankommer på den lokala registermyndigheten i landskapet Åland skall skötas av länsstyrelsen.

4 §. *Personuppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet.* I 4 § 1 mom. 1 punkten föreslås ett omnämnande av att den elektroniska kommunikationskod som behövs vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen skall registreras i befolkningsdatasystemet. Den elektroniska kommunikationskoden är en autentiseringsmetod som individualiserar de elektroniskt kommunicerande parterna. Det kan finnas flera personer med exakt samma namn, men inte två personer med exakt samma elektroniska kommunikationskod. En person kan ha endast en elektronisk kommunikationskod. Den elektroniska kommunikationskoden är i kraft under personens hela livstid efter det att certifikatet har utfärdats.

En persons elektroniska kommunikationskod utgör såsom en identifieringsuppgift för personer en del av datainnehållet i befolkningsdatasystemet. Närmare bestämmelser om elektroniska kommunikationskoder finns i den föreslagna 21 §. Enligt den avses med elektronisk kommunikationskod en datamängd som består av siffror och en kontrollbeteckning. Med hjälp av den identifieras de kommunicerande parterna vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. En persons elektroniska kommunikationskod består av siffror och en kontrollbeteckning som räknas fram på basis av siffrorna enligt en bestämd matematisk formel. Kontrollbeteckningen utgörs av en siffra eller en bokstav. En fysisk persons elektroniska kommunikationskod innehåller inga andra identifieringsuppgifter för personer, t.ex. personbeteckning, namn eller adress eller någon del av dessa.

Den elektroniska kommunikationskoden utgör en del av datainnehållet i det certifikat som används vid elektronisk kommunikation. Med hjälp av den elektroniska kommunikationskoden kan en person som kommunicerar elektroniskt inom statsförvaltningen identifieras på ett tillförlitligt sätt. Att använda personbeteckningen för att identifiera en person som kommunicerar elektroniskt kan inte anses ändamålsenligt med tanke på individens integritetsskydd, eftersom avsikten är att de certifikat som används vid elektronisk kommunikation skall registreras i ett offentligt register eller en offentlig katalog. Användningen av en elektronisk kommunikationskod minskar felmöjligheterna i olika register och förbättrar på detta sätt individens integritetsskydd.

Den elektroniska kommunikationskoden används endast för autentisering av de kommunicerande parterna vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen eller för säkerställande av handlingars och meddelandens datasäkerhet. Den elektroniska kommunikationskoden används inte för att identifiera en person, om identiteten kan fastställas med hjälp av personens namn och vid behov personbeteckning. Den elektroniska kommunikationskoden innehåller inga personliga uppgifter om innehavaren av certifikatet.

I en juridisk persons certifikat används något existerande identifieringssätt, t.ex. när det gäller företag företagets affärssignum eller handelsregisternummer och när det gäller kommuner kommunens kommunnummer eller något annat motsvarande identifikationssignum, som elektronisk kommunikationskod.

När det gäller behandlingen av certifikat och elektroniska kommunikationskoder gäller vad som i övrigt bestäms i befolkningsdatalagen eller vad som bestäms i personuppgiftslagen (/) eller lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

Datainnehållet i befolkningsdatasystemet skall utvidgas med en uppgift som gäller kontaktspråk. Kontaktspråket kan införas bland en persons uppgifter i befolkningsdatasystemet, då personens modersmål inte är

finska eller svenska. Som kontaktspråk införs någotdera av ovan nämnda språk enligt vad personen själv uppger. Uppgiften om kontaktspråk anmäls till befolkningsdatasystemet samtidigt som uppgiften om modersmål, dvs. då en persons uppgifter första gången registreras i befolkningsdatasystemet. Uppgiften om kontaktspråk kan ändras senare genom en anmälan till magistraten. Det skall inte vara obligatoriskt att uppge kontaktspråk.

Uppgift om den postadress som personen uppger skall också föras in i befolkningsdatasystemet. Med postadress avses den adress till vilken personen i fråga vill få sin post utburen.

Avsikten är att uppgifter om en persons adressändring samlas in tillsammans med Posten Finland Ab. Avsikten är att en gemensam blankett med vilken den nya adressen kan meddelas posten och magistraten tas i bruk. Blanketten skall kunna lämnas in antingen till magistraten eller en postanstalt. Inom telefontjänsten är avsikten att ett gemensamt servicenummer tas i bruk till vilket ändringen kan anmälas.

Enligt 4 § 1 mom. 1 punkten befolkningsdatalagen registreras som identifieringsuppgifter för personer bl.a. adress och hemkommun samt bostaden där. Till 4 § 1 mom. 4 punkten befolkningsdatalagen fogas ett omnämnande, enligt vilket de uppgifter som personen uppger om postadressen också skall föras in i befolkningsdatasystemet. Avsikten är dock inte att mycket kortvariga, tillfälliga postadressändringar skall registreras i befolkningsdatasystemet. Det skall inte vara obligatoriskt att uppge postadressen.

Med motsvarande annan adress avses främst personens e-postadress. Det skall inte vara obligatoriskt att uppge annan adress.

Skyldigheten enligt lagen om hemkommun att anmäla ändringar som gäller hemkommun och bostaden där till befolkningsdatasystemet samt de sanktioner som hänför sig till försummelse av anmälningsskyldigheten enligt lagen om hemkommun kvarstår oförändrade.

19 §. *Certifierad elektronisk kommunikation.* I den föreslagna 19 § finns bestämmelser om Befolkningsregistercentralens uppgifter. Enligt det föreslagna 1 mom. skall Befolkningsregistercentralen sörja för att parterna vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen kan autentiseras samt att handlingar och meddelanden inom förvaltningen vid behov kan undertecknas elektroniskt och krypteras. Samtidigt säkerställs handlingarnas konfidentiella läge och oförändrade form.

Med certifierad elektronisk kommunikation avses i denna lag kommunikation i datanät där de kommunicerande parterna kan autentiseras på ett tillförlitligt sätt samt handlingarnas och meddelandenas konfidentiella läge och oförändrade form säkerställas. Begreppet certifierad elektronisk kommunikation är i sak mera begränsat och snävare än den allmänna termen elektronisk kommunikation.

Certifierad elektronisk kommunikation omfattar autentisering av de parter som kommunicerar via datanäten. Autentiseringen grundar sig på att den som tillhandahåller certifieringstjänster har utfärdat de certifikat och kommunikationskoder som personen i fråga skall använda vid elektronisk kommunikation och att deras giltighet kan kontrolleras t.ex. i en öppen katalog. Möjligheten att vid elektronisk kommunikation på ett tillförlitligt sätt autentisera den person som kommunicerar via datanätet gör det också möjligt att utveckla nättjänsterna.

För att de meddelanden och handlingar som skickas skall förbli konfidentiella och oförändrade krävs användning av krypteringsteknik. Certifierad elektronisk kommunikation möjliggör dessutom användning av elektronisk signatur. Med meddelande avses bl.a. meddelanden som förmedlas per e-post. Med elektronisk signatur avses en teckensträng som genererats med vissa matematiska metoder och godkänns att motsvara personens underskrift på papper.

Befolkningsregistercentralen skall tillhandahålla de certifieringstjänster som används vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Till dessa tjänster hör att utfärda certifikat, upprätthålla certifikaten i öppna kataloger och vid behov på en spärrlista, olika rådgivningstjänster av HelpDesktyp samt andra eventuella tjänster i anslutning till handlingars konfidentiella läge. Befolkningsregistercentralen kan också tillhandahålla andra perifera tjänster som stöder certifierad elektronisk kommunikation. Via certifierad elektronisk kommunikation är det också möjligt att betala avgifter som hänför sig till förvaltningstjänster, om det aktiva kortet innehåller betalningsfunktioner, t.ex. s.k. elektronisk plånbok eller bankkort. För att tjänsterna skall kunna betalas elektroniskt förutsätts dessutom att serviceproducentens

datasystem kan hantera s.k. elektroniska pengar.

I det föreslagna 2 mom. sägs att Befolkningsregistercentralen, utöver vad som bestäms i 1 mom., kan tillhandahålla motsvarande certifieringstjänster för andra myndigheter samt för företag, sammanslutningar och enskilda personer. Det kan finnas flera instanser som tillhandahåller certifieringstjänster. Med certifieringstjänster för elektroniska identitetskort och certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen avses i denna lag verksamhet där de elektroniskt kommunicerande parterna ges behövliga certifikat och upprätthållandet av dem samt deras giltighetstid ombesörjs. Genom tjänsterna tillhandahålls metoder för genererande och upprätthållande av de certifikat som skall användas vid elektronisk kommunikation samt tjänster som hänför sig till meddelandenas integritet och oförvansklighet. Inom systemet för generering av certifikat registreras de nya utfärdade certifikaten i en öppen katalog där de är tillgängliga för alla dem som behöver tjänsten. På en spärrlista införs certifikaten för sådana aktiva kort som har anmälts försvunna.

Certifierad elektronisk kommunikation möjliggör också agerande i en viss roll för någon organisation. Vid sådan kommunikation som grundar sig på en rollfullmakt används s.k. rollcertifikat som gör det möjligt för innehavaren av certifikatet att kommunicera i en viss roll, t.ex. som tjänsteman. Rollcertifikatet utfärdas av den instans för vilkens räkning innehavaren av certifikatet agerar. Datainnehållet i ett rollcertifikat motsvarar datainnehållet i ett vanligt certifikat.

Befolkningsregistercentralens skadeståndsansvar i anslutning till tillhandahållandet av certifieringstjänster bestäms enligt skadeståndslagen (412/1974). I EU-kommissionens förslag till direktiv som gäller elektronisk signatur föreslås bestämmelser som avgränsar det skadeståndsansvar som tillhandahållaren av certifieringstjänster har. När det gäller avgränsningen av skadeståndsansvaret skall innehållet i EU-direktivet beaktas då certifieringstjänster tillhandahålls.

20 §. *Uppgifter i certifikat för certifierad elektronisk kommunikation.* I den föreslagna 20 § fastställs uppgifterna i det certifikat som Befolkningsregistercentralen utfärdar och som skall användas vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Med certifikat avses i denna lag en datamängd med hjälp av vilken innehavaren av certifikatet och den öppna nyckel som han använder kan kopplas ihop. Innehavaren av ett certifikat kan vara antingen en fysisk eller en juridisk person. I förfarandet med en öppen och en privat nyckel sker verifieringen av parterna, krypteringen av de handlingar och meddelanden som skall skickas och den elektroniska signaturen med hjälp av ett nyckelpar. Certifikatet och den öppna nyckeln står till vars och ens förfogande i en öppen katalog. Den privata nyckeln har registrerats endast på det aktiva kortet och den har inte kopierats eller deponerats någon annanstans. Vid certifierad elektronisk kommunikation kan en person ha flera certifikat för olika ändamål. Förslaget motsvarar bilaga I till utkastet till direktiv om elektroniska signaturer, där kraven på kvalificerade certifikat ingår. Enligt 1 mom. registreras i certifikatet 1) namnet på utfärdaren av certifikatet, 2) namnet på innehavaren av certifikatet, 3) elektronisk kommunikationskod för innehavaren av certifikatet samt 4) certifikatets giltighetstid. Uppgifterna om den som utfärdar certifikatet och den som innehar det samt certifikatets giltighetstid är de uppgifter som åtminstone skall registreras i certifikatet. De uppgifter som nämns i det föreslagna 1 mom. är uppgifter som gäller en viss innehavare av ett certifikat. De uppgifter som nämns i det föreslagna 2 mom., utom certifikatets serienummer, är i regel de samma för alla innehavare av certifikat.

De certifikat som används vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen utfärdas av Befolkningsregistercentralen. Innehavaren av ett certifikat kan vara antingen en fysisk eller juridisk person. En persons elektroniska kommunikationskod består av siffror och en kontrollbeteckning. Kontrollbeteckningen utgörs av en siffra eller en bokstav. När det gäller en juridisk persons certifikat kan något existerande identifieringssätt, t.ex. när det gäller företag företagets affärssignum eller handelsregisternummer och när det gäller kommuner kommunens kommunnummer, användas som elektronisk kommunikationskod.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan i certifikatet dessutom registreras 1) uppgifter om den matematiska metod som använts vid skapandet av en öppen nyckel för innehavaren av certifikatet, 2) landkod för utfärdaren av certifikatet, 3) certifikatets serienummer, 4) uppgifter om den matematiska metod som

utfärdaren av certifikatet har använt i signaturen på certifikatet, 5) uppgifter om de certifieringsprinciper som skall iakttas, 6) uppgifter om certifikatets användningssyfte samt 7) andra nödvändiga tekniska uppgifter som användningen av certifikatet förutsätter.

Innehavarens öppna och privata nyckel skapas med hjälp av en viss matematisk metod och uppgifter om den algoritm som har använts skall registreras i certifikatet. I certifikatet finns också utfärdarens nationella landkod och certifikatets serienummer. Utfärdaren av certifikatet styrker certifikatets riktighet med sin egen elektroniska signatur. Med certifieringsprinciper avses ett dokument som den som tillhandahåller certifieringstjänster har publicerat och där det närmare beskrivs hur certifieringstjänsterna tillhandahålls dem som använder tjänsterna.

Certifikatets användningssyften är autentisering, elektronisk signatur och kryptering av handlingar eller meddelanden. Certifikatets datainnehåll och dess riktighet styrks med utfärdarens elektroniska signatur. S.k. rollcertifikat utfärdas av den instans för vars räkning innehavaren av certifikatet agerar. Datainnehållet i ett rollcertifikat motsvarar datainnehållet i ett vanligt certifikat.

21 §. *Elektronisk kommunikationskod.* Enligt det föreslagna 1 mom. är en elektronisk kommunikationskod en datamängd som består av siffror och en kontrollbeteckning. Med hjälp av den identifieras de kommunicerande parterna vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. En persons elektroniska kommunikationskod består av siffror och en kontrollbeteckning som räknas fram på basis av siffrorna enligt en bestämd matematisk formel. Kontrollbeteckningen utgörs av en siffra eller en bokstav. En person kan ha endast en elektronisk kommunikationskod. En fysisk persons elektroniska kommunikationskod innehåller inga andra identifieringsuppgifter som avser personer, t.ex. personbeteckning, namn eller adress eller någon del av dessa.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall Befolkningsregistercentralen utfärda de kommunikationskoder som skall användas vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Varje finsk medborgare samt varje utlänning som är stadigvarande bosatt i Finland enligt lagen om hemkommun och har införts i befolkningsdatasystemet kan ges en kommunikationskod. Också andra än fysiska personer, såsom ämbetsverk, inrättningar och sammanslutningar kan vid behov ges en kommunikationskod.

Certifikat och elektronisk kommunikationskod kan också utfärdas för juridiska personer. Certifikatet är i kraft en viss tid som, främst på grund av den tekniska utvecklingen av certifieringssystemen, kunde vara ca 2—3 år. Den elektroniska kommunikationskoden är i kraft under personens hela livstid efter det att certifikatet har utfärdats. När det gäller en juridisk persons certifikat används något existerande identifieringssätt, t.ex. när det gäller företag företagets affärssignum eller handelsregisternummer och när det gäller kommuner kommunens kommunnummer eller något annat motsvarande identifikationssignum, som elektronisk kommunikationskod. Giltighetstiden för en juridisk persons elektroniska kommunikationskod bestäms enligt de regler som gäller för det identifikationssignum som används som kommunikationskod.

22 §. *Behandling av certifikat och kommunikationskoder.* Enligt förslaget skall de certifikat och elektroniska kommunikationskoder som används vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen föras in i ett register. Inom krypteringssystem som använder en metod med öppen nyckel deponeras den öppna nyckeln och certifikaten i ett register, dvs. en öppen katalog, där de är tillgängliga för alla som kommunicerar elektroniskt. Var och en har rätt att få uppgifter ur den öppna katalogen i enlighet med bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I katalogen kan det kontrolleras om den som kommunicerar elektroniskt har ett gällande certifikat och om certifikatet har antecknats på spärrlistan på grund av att kortet t.ex. har förkommit.

Den elektroniska kommunikationskoden utgör en del av datainnehållet i befolkningsdatasystemet. När det gäller utlämnande av en elektronisk kommunikationskod ur befolkningsdatasystemet skall de bestämmelser i befolkningsdatalagen och i andra lagar, i synnerhet personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, som gäller behandlingen av personuppgifter iakttas.

24 §. *Utredning om användningsändamålet.* I personuppgiftslagen används inte längre begreppet massutlämnande av uppgifter, vilket ingår i personregisterlagen. Med det avses att ett helt personregister eller person-

uppgifter om ett större antal registrerade lämnas ut eller att personuppgifter lämnas ut i en form som lämpar sig för automatisk databehandling eller så att mottagaren genom teknisk anslutning kan använda ett personregister. Enligt ikraftträdelsebestämmelsen i personuppgiftslagen skall bestämmelserna om definitioner på massutlämnande och känsliga stickprov i den upphävda personregisterlagen dock vara i kraft till och med den 24 oktober 2001. I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ingår inte några särskilda förutsättningar för utlämnande av uppgifter i större mängder.

I 24 § befolkningsdatalagen slopas 2 mom., som gäller skyddet av uppgifter vid massutlämnande. En utredning om användningen och skyddet av uppgifter skall krävas också i fortsättningen vid behov då större uppgiftsmängder lämnas ut eller då uppgifter lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning. Bestämmelser om detta skall ingå i 29 §.

Ordalydelsen i bestämmelsen ändras dessutom när det gäller statistikuppgifter. Med statistikuppgifter eller motsvarande uppgifter om antal avses utöver den officiella invånarantalsstatistiken vid årsskiftet som Befolkningsregistercentralen publicerar främst olika utredningar om antal som uppkommer i samband med upprätthållandet av befolkningsdatasystemet och urval som gäller egentliga statistikanalyser.

Då enstaka adressuppgifter lämnas ut skall användningssyftet anges endast då adressuppgifter begärs om en sådan person för vilken i befolkningsdatasystemet har införts en begränsning som gäller utlämnande av uppgifterna. Sålunda kan det säkerställas att personens integritetsskydd uppfylls i sådana fall.

25 §. *Allmänna förutsättningar för utlämnande.* I 13 § personuppgiftslagen finns bestämmelser om behandling av personbeteckning. Befolkningsdatalagens bestämmelse om utlämnande av personbeteckning ändras så att en personbeteckning får utlämnas om den som begär personbeteckningen har eller kan ha den i sin besittning med stöd av personuppgiftslagen eller någon annan lag. Enligt 13 § personuppgiftslagen får en personbeteckning behandlas med den registrerades samtycke eller när behandlingen regleras i lag. Dessutom får en personbeteckning behandlas, om det är nödvändigt att entydigt individualisera den registrerade för att utföra en i lag angiven uppgift, för att uppfylla rättigheter och skyldigheter eller för historisk eller vetenskaplig forskning eller för statistikföring. En personbeteckning får också behandlas vid de funktioner som nämns i 13 § 2 och 3 mom. personuppgiftslagen. En personbeteckning får således utlämnas ur befolkningsdatasystemet för ovan nämnda ändamål och funktioner samt då utlämnandet uttryckligen regleras i någon annan lag.

På ett intyg som ges ur befolkningsdatasystemet och som behövs för att personen skall kunna göra sina rättigheter gällande eller fullgöra sina skyldigheter skall det vara möjligt att utöver namn också anteckna personbeteckning för att säkerställa identifieringen. Bestämmelser om antecknande av personbeteckning på intyg som ges ur befolkningsdatasystemet ingår för närvarande i befolkningsdataförordningen. Det föreslås att bestämmelser om anteckning av personbeteckning på intyg som ges ur befolkningsdatasystemet skall finnas på lagnivå. Med intyg avses närmast ämbetsbetyg, intyg som gäller hemkommun och bostad samt släktutredningar vilka ges ur befolkningsdatasystemet eller folkbokföringens historiska handlingar. Närmare bestämmelser om t.ex. antecknande av en persons tidigare släkt- och förnamn på ett ämbetsbetyg skall fortfarande ingå i förordning.

I 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns en allmän bestämmelse om att handlingar som innehåller en persons adressuppgifter är sekretessbelagda myndighetshandlingar, om personen i fråga har begärt att uppgiften skall hållas hemlig och har grundad anledning att misstänka att hans egen eller hans familjs hälsa eller säkerhet kan komma att hotas. Tystnadsplikten gäller endast den myndighet till vilken personen i fråga har riktat sin begäran i samband med ett anhängigt ärende.

I 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen finns för närvarande en specialbestämmelse om begränsning av utlämnande av adressuppgifter ur befolkningsdatasystemet. Enligt 25 § 4 mom. kan magistraten på begäran förordna att en persons adressuppgifter inte får lämnas ut till någon annan än myndigheterna, om personen i fråga har grundad anledning att misstänka att hans eller hans familjs hälsa eller säkerhet är hotad. Ett sådant förordnande kan första gången gälla i högst två år. Begränsningens giltighetstid kan förlängas för ett år i sänder.

Det föreslås att de tider som nämns i 25 § 4 mom. förlängs. Begränsningen av utlämnandet skall första gången gälla i högst fem år och giltighetstiden skall kunna förlängas för två år i sänder. Eftersom det vanligen är fråga om ett långvarigt behov av skydd, är det ändamålsenligt för såväl personen i fråga som den myndighet som beslutar om förbudet att längre giltighetstider än de nu gällande fastställs för begränsningen av utlämnandet.

Myndigheterna kan få också en sådan adress beträffande vilken utlämnandet är begränsat ur befolkningsdatasystemet. I praktiken har det i enstaka fall uppkommit problem bl.a. i fråga om hur det skall kunna säkerställas att en adressuppgift som har lämnats ut till en myndighet endast används för skötsel av myndighetens lagbestämda åliggande och att adressuppgiften inte överlåts vidare t.ex. ur någon annan myndighets register.

Det föreslås att bestämmelsen i befolkningsdatalagen ändras så att då uppgift om en adress vars utlämnande har begränsats på ovan nämnt sätt lämnas ut till en myndighet skall också uppgifter om begränsningen av utlämnandet lämnas samtidigt. I 30 §, som gäller användningen av utlämnade uppgifter, skall ingå bestämmelser om begränsningar av användning och vidare överlåtelse av sådana adressuppgifter som erhållits ur befolkningsdatasystemet.

Avsikten är att en begränsning av utlämnandet som en myndighet, magistraten, har förordnat och vars syfte är att skydda personens hälsa och säkerhet lätt skall kunna spridas till olika myndigheters register och få så omfattande verkningar som möjligt. Vidare överlåtelse av sådana adressuppgifter som härstammar från befolkningsdatasystemet ur andra myndigheters register skall begränsas.

Målet är att det utan hinder av bestämmelser som gäller offentligheten i andra myndigheters handlingar och utlämnande av uppgifter från andra myndigheter skall kunna säkerställas att en myndighet som har fått en adress som härstammar från befolkningsdatasystemet antingen direkt ur befolkningsdatasystemet eller via någon annan myndighets register inte lämnar ut en adress vars utlämnande har begränsats till enskilda personer eller sammanslutningar. Avsikten är inte att begränsa myndigheternas rätt att enligt någon annan lag få uppgifter av en annan myndighet.

I samband med utlämnande av dessa adressuppgifter skall dessutom mottagaren lämna en utredning över skyddet av uppgifterna så att en ändamålsenlig behandling av adressuppgifterna kan säkerställas. På motsvarande sätt skall också den myndighet som överlåter uppgiften vidare säkerställa användningen och skyddet av uppgifterna vid en sådan överlåtelse.

Det är viktigt att uppgiften om begränsning av utlämnandet förmedlas till den myndighet som får adressuppgiften, om det är fråga om uppdatering av adressuppgifterna i ett register som myndigheten för. Det är däremot inte nödvändigt att ge information om begränsningen av utlämnandet om det är fråga om utlämnande av adresser för ett enstaka tillfälle, t.ex. att plocka ut adresser på adressetiketter för en bestämd postförsändelse på begäran av en myndighet.

I praktiken bör det eftersträvas att den myndighet hos vilken en person i enlighet med 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet framställer en begäran om att adressuppgifterna skall hemlighållas i ett anhängigt ärende samtidigt uppmanar personen i fråga att också lämna in en begäran om begränsning av utlämnandet enligt befolkningsdatalagen till magistraten. Då kan begränsningen av utlämnandet spridas effektivt också till andra myndigheter som använder uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

Enligt 23 § personregisterlagen har den registrerade rätt att förbjuda att uppgifter lämnas ut för direktreklam, telefonförsäljning och annan direkt marknadsföring, adresstjänst, marknads- och opinionsundersökningar samt personmatrikel och släktforskning. Enligt 30 § personuppgiftslagen har den registrerade rätt att förbjuda den registeransvarige att behandla uppgifter som gäller honom själv för direktreklam, distansförsäljning och annan direkt marknadsföring samt för marknads- och opinionsundersökningar liksom även för personmatriklar och släktforskning. I den nya lagen nämns inte längre adresstjänsten.

I praktiken har det förekommit tolkningsproblem när det gäller vad som avses med begreppet adresstjänst, som ingår i personregisterlagen och befolkningsdatalagen. År 1997 ansåg datasekretessnämnden i sitt beslut nr 29 (1.12.1997) att med adresstjänst, till vilken personen har rätt att förbjuda att hans adress utlämnas, avses också den upp-

datering av bankernas och försäkringsanstalternas kundregister som sköts via befolkningsdatasystemet.

Bestämmelser om en persons rätt att motsätta sig behandling av personuppgifter som rör honom finns i artikel 14 i direktivet. Enligt punkt a i artikeln skall den registrerade tillförsäkras rätten att åtminstone i de fall som avses i artikel 7 punkt e och f när som helst av avgörande och berättigade skäl som rör hans personliga situation motsätta sig behandling av uppgifter som rör honom, utom när den nationella lagstiftningen föreskriver något annat. Nämnda punkter gäller behandling av uppgifter som är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning som utförs av den registeransvarige eller tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut samt behandling som är nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige eller hos den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut, utom när sådana intressen uppvägs av den registrerades grundläggande fri- och rättigheter och rätt till privatliv. I personuppgiftslagen finns inte någon allmän bestämmelse om den registrerades rätt att motsätta sig sådan behandling av sina personuppgifter som grundar sig på artikel 7 punkt e och f, eftersom behandlingen av personuppgifter med stöd av dessa punkter och den registrerades rättigheter i samband därmed har bedömts redan i bestämmelserna i 8 § och i 4 kap.

Möjligheten att förbjuda utlämnandet av en adressuppgift ur befolkningsdatasystemet måste granskas med tanke på en fungerande informationsförsörjning i samhället, en minskning av överlappande informationsinsamling och en förenkling av administrativ och annan behandling av ärenden. Utöver myndigheterna bör också enskilda personer och sammanslutningar ha rätt att få adressuppgifter ur befolkningsdatasystemet, om uppgifterna behövs för att personen i fråga eller sammanslutningen skall kunna göra sina rättigheter gällande eller fullgöra sina skyldigheter. Endast i specialfall, då det är fråga om hot mot hälsa eller säkerhet, skall en medborgare med stöd av 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen kunna förbjuda att hans adress lämnas ut till någon annan instans än myndigheterna.

Det föreslås att 25 § 5 mom. befolkningsdatalagen, som för närvarande innehåller en hänvisning till 23 § personregisterlagen, vilken gäller förbudsrätt, ändras så att i det hänvisas till 30 § befolkningsdatalagen. En person skall således kunna förbjuda att hans adress lämnas ut ur befolkningsdatasystemet för att användas för direkt marknadsföring, för marknads- och opinionsundersökningar, personmatriklar och släktforskning.

En person skall dessutom ha rätt att förbjuda att hans adress lämnas ut i form av adresstjänst för att användas av andra än myndigheter eller sammanslutningar som sköter lagbestämda uppgifter. Omnämnandet av adresstjänsten skall således kvarstå i befolkningsdatalagen. Med adresstjänst avses här verksamhet där en persons adressuppgifter lämnas ut ur befolkningsdatasystemt inom ramen för allmän informationstjänst. Med allmän informationstjänst avses bl.a. riksomfattande telefontjänst, elektroniska nättjänster och till vissa delar också magistraternas skriftliga adresstjänst. Avsikten är att en person fortsättningsvis skall kunna förbjuda att hans adressuppgifter lämnas ut vid sådan allmän informationstjänst. Förbudsrätten skall dock inte gälla sådana fall där adressen behövs för myndighetsåligganden eller annars för lagbestämda åligganden eller för att en person eller en sammanslutning skall kunna göra sina lagliga rättigheter gällande eller fullgöra sina lagliga skyldigheter. Ändringen preciserar omfattningen av de förbud som hänför sig till utlämnande av befolkningsuppgifter och möjliggör att utomståendes berättigade intressen blir beaktade i tillräcklig omfattning.

En adress skall således kunna lämnas ut t.ex. för sändande av kallelser till bouppteckning eller för anhängiggörande av ett fordringsärende, om adressen inte berörs av ett s.k. skyddsförbud enligt 25 § 4 mom. Bankerna och försäkringsbolagen skall ha rätt att få en adress för att användas vid uppdatering av kundregistret t.ex. inom kreditgivningsverksamheten och i uppgifter som hänför sig till lagbestämda försäkringar.

En persons adress skall kunna lämnas ut per telefon till myndigheter och därutöver till sammanslutningar som sköter myndighetsuppgifter trots att utlämnandet har förbjudits. Dylika sammanslutningar skall således kunna få adresser via den befolkningsdatatelefon som är avsedd för myndigheternas bruk, trots ett eventullt förbud mot utlämnandet.

Namnet på registerförvaltningens lokala

myndighet har ändrats den 1 december 1996 från registerbyrå till magistrat. I paragrafen föreslås också de ändringar som föranleds av detta.

27 §. *Annat utlämnande av uppgifter.* Enligt paragrafen får som grund för stickprov på personuppgifter användas namn, minst sex veckors ålder, kön, modersmål, yrke, adressuppgifter samt fastighets- och byggnadsuppgifter som bestäms närmare genom förordning, när uppgifter utlämnas i form av massutlämnande för direkt marknadsföring, opinions- och marknadsundersökningar, adresstjänst samt därmed jämförbar verksamhet. Det föreslås att paragrafen ändras så att omnämnandet av massutlämnande stryks. Med annan adress avses t. ex. postadress eller e-postadress. Grunderna för stickprov utvidgas så att utöver ovan nämnda uppgifter även en annan identifieringsuppgift för personer enligt 4 § befolkningsdatalagen skall kunna användas som grund för stickprov. En förutsättning är att utlämnandet av uppgifterna inte äventyrar den registrerades integritetsskydd eller statens säkerhet. Känsliga uppgifter, såsom uppgifter om trossamfund, får inte användas som grund för stickprov. Dessutom måste det också bedömas om utlämnandet som helhet taget kan äventyra integritetsskyddet, även om de enskilda uppgifter som använts som grund för urvalet inte är känsliga i och för sig.

Det föreslås att paragrafen också ändras så att samma begrepp som finns i personuppgiftslagen används för försändelser som hänför sig till olika marknadsföringssyften samt för historisk och vetenskaplig forskning.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att en parts rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet bestäms enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I 3 mom. föreskrivs dessutom att uppgifter i befolkningsdatasystemet kan samköras med uppgifter i ett annat datasystem för sammanställande och utlämnande av datamaterial så som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Ändringen är nödvändig för att myndigheternas informationstjänst skall kunna genomföras så som bestäms i 21 § i den föreslagna lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Enligt den sistnämnda bestämmelsen kan en myndighet för olika användningssyften på begäran sammanställa och lämna ut datamaterial som registrerats i ett eller flera datasystem som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling. En förutsättning är att utlämnandet inte på grund av de sökgrunder som använts, uppgifternas mängd och art eller datamaterialets användningssyfte strider mot vad som bestäms om handlingssekretess och skydd för personuppgifter. Med tillstånd av vederbörande myndigheter och under de förutsättningar som nämns ovan kan datamaterial sammanställas även ur datasystem som upprätthålls av olika myndigheter. Bestämmelsen möjliggör t.ex. en meddelandeförmedlande datatjänst, där uppgifter om en och samma person hämtas ur flera basregister inom förvaltningen, t.ex. befolknings- och fastighetsdatasystemen, och förmedlas till den som behöver uppgifterna. En förutsättning är att den som begär uppgifterna har rätt att registrera och använda dem enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter. Det kan också vara fråga om mera omfattande datamaterial t.ex. för statistik- eller forskningsändamål eller för marknadsföring.

28 §. *Hur uppgifter lämnas ut.* Formerna för befolkningsdatasystemets datatjänster har utvecklats så att de allt bättre beaktar kundernas behov av informationsförsörjning. Uppgifter utlämnas i form av registeruppdateringar, sampel, urval, förteckningar, enstaka intyg samt via direkta ADB-anslutningar och telefontjänst. I synnerhet direktanvändningen av uppgifter har ökat kraftigt de senaste åren. Befolkningsdatasystemets nya datatekniska lösning, som kommer att tas i bruk i maj 1999, ger bättre möjligheter än tidigare att utveckla formerna för datatjänsterna.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att de sätt på vilka uppgifter lämnas ut inte längre begränsas när det gäller datatjänster till den privata sektorn, utan uppgifterna kan lämnas ut på ett för ändamålet lämpligt sätt. Då uppgifter lämnas ut skall de allmänna bestämmelserna i befolkningsdatalagen om förutsättningarna för utlämnande samt bl.a. de bestämmelser i personuppgiftslagen som gäller skydd av uppgifter beaktas.

29 §. *Särskilda förutsättningar för utlämnande av uppgifter.* I den gällande lagens 29 § finns bestämmelser om särskilda förutsättningar för massutlämnande och känsliga stickprov. Den myndighet som lämnar ut uppgifter skall undersöka om uppgifterna till alla delar är sådana att mottagaren har rätt att införa dem i ett personregister. Även om mottagaren har rätt att införa de begärda

uppgifterna i ett personregister, är en förutsättning för massutlämnande och känsliga stickprov dessutom att utlämnandet och användningen av personuppgifterna inte äventyrar den registrerades integritetsskydd, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet. Massutlämnande och utlämnande som baserar sig på känsliga stickprov är tillåtna också då utlämnandet av uppgifterna grundar sig på särskilda bestämmelser i någon annan lag.

I enstaka fall är massutlämnande och utlämnande som baserar sig på känsliga stickprov för närvarande möjliga med stöd av 29 §, även om sökanden inte enligt personregisterlagen har rätt att registrera de begärda uppgifterna, om datasekretessnämnden har beviljat undantagstillstånd. Tillstånd kan beviljas, om ärendenas administrativa eller annan behandling väsentligt kan förenklas på detta sätt.

Det är fortfarande nödvändigt att fastställa särskilda förutsättningar för utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning eller annars i större mängder ur befolkningsdatasystemet. Bestämmelsen skall gälla annat utlämnande än utlämnande av enstaka uppgifter skriftligen eller per telefon eller utgivande av intyg som gäller en enskild person. En förutsättning skall vara att mottagaren enligt personuppgiftslagen har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter och att utlämnandet av uppgifterna inte äventyrar den registrerades integritetsskydd, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet. I bestämmelsen skall uttryckligen nämnas att sådant utlämnande av uppgifter till trossamfund som avses i 26 a § befolkningsdatalagen, sådan den lyder i lag 615/1998, skall kunna ske också i elektronisk form. Mottagarens rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet kan också grunda sig på en specialbestämmelse i någon annan lag.

I enstaka fall skall det vara möjligt att lämna ut uppgifter ur befolkningsdatasystemet även om sökanden inte direkt enligt personuppgiftslagen eller någon annan lag har rätt att införa de begärda uppgifterna i ett register. Det skall vara möjligt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet också då datasekretessnämnden i enlighet med 43 § personuppgiftslagen har beviljat tillstånd för registrering och användning av uppgifter. Enligt 43 § personuppgiftslagen kan datasekretessnämnden bevilja tillstånd för behandling av uppgifter, om behandlingen behövs för att i andra än enskilda fall skydda den registrerades vitala intressen eller för att utföra en uppgift som gäller ett allmänt intresse eller för att utöva sådan offentlig makt som innehas av den registeransvarige eller av tredje man till vilken uppgifterna lämnas ut. Tillstånd kan också beviljas för att genomdriva ett berättigat intresse hos den registeransvarige eller tredje man till vilken uppgifterna lämnas ut, under förutsättning att sådan behandling av uppgifter inte äventyrar någons integritetsskydd och rättigheter. Datasekretessnämnden kan också bevilja tillstånd för behandling av känsliga personuppgifter av skäl som gäller ett viktigt allmänt intresse.

Då det är fråga om utlämnande av uppgifter enligt 29 § skall sökanden vid behov förete en utredning över användningen och skyddet av uppgifterna. I praktiken skall en utredning alltid företes då större uppgiftsmängder begärs eller då uppgifter begärs med hjälp av teknisk anslutning. I övriga fall kan registermyndigheten överväga om utlämnandet av uppgifterna kräver en utredning om användningen och skyddet av dem.

30 §. *Användning av utlämnade uppgifter.* Till bestämmelsen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket en myndighet inte till tredje man får överlåta uppgifter om hemkommun och stadgivarande eller tillfällig bostad eller postadress vilka erhållits ur befolkningsdatasystemet och till vilka en begränsning av utlämnandet enligt 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen hänför sig, om inte något annat bestäms i lag. Syftet är att en begränsning av utlämnandet som har förordnats för skyddande av personens hälsa och säkerhet skall ha en så omfattande verkan som möjligt så som närmare nämns ovan i motiveringen till 25 § 4 mom. Detta förutsätter emellertid att också den lagstiftning som gäller andra myndigheters register ändras.

Uppgifter om begränsningen av utlämnandet skall enligt 25 § 4 mom. ges till myndigheten samtidigt som adressuppgifterna. För myndigheter som skaffar adressuppgifter ur befolkningsdatasystemet innebär ändringen att t.ex. en myndighet som får adressuppgifter ur befolkningsdatasystemet för uppdatering av sitt eget register skall ha teknisk beredskap att registrera också den begränsning av utlämnandet som hänför sig till en adressuppgift. Dessutom förutsätts att mottagaren meddelar hur användningen och skyddet av uppgifterna kommer att ordnas i prak-

tiken.

31 §. *Myndighet som fattar beslut om utlämnande av uppgifter.* I paragrafen nämns att magistraten i Helsingfors skall besluta om utlämnande av uppgifter ur registrerade religionssamfunds medlemsförteckningar som hör till folkbokföringens historiska handlingar och har förts före 1971. Dessa handlingar hör till folkbokföringens historiska handlingar och enligt gällande 31 § fattar Befolkningsregistercentralen beslut om utlämnande av uppgifter ur dem. Med stöd av ett avtal som Befolkningsregistercentralen och magistraten i Helsingfors ingick den 9 december 1997 och som grundar sig på lagen om kundbetjäning vid gemensamma serviceenheter inom den offentliga förvaltningen lämnar magistraten i Helsingfors redan nu ut uppgifter ur handlingarna i fråga.

32 §. *Beslut om utlämnande av uppgifter.* På grund av att begreppet massutlämnande slopas föreslås att paragrafen ändras så att ett skriftligt beslut skall fattas om utlämnande av uppgifter utom när det gäller utlämnande av statistikuppgifter eller uppgifter om antal eller enstaka uppgifter. Avsikten med den tekniska ändringen av bestämmelsen är inte att ändra på gällande praxis.

33 §. *Överklagande av beslut om utlämnande av uppgifter.* Det föreslås att paragrafen ändras så att i den hänvisas till förvaltningsprocesslagen (586/1996) när det gäller ändringssökande. Detta innebär en ändring av det nuvarande ändringssökningsförfarandet när det gäller Befolkningsregistercentralens beslut. För närvarande söks ändring i Befolkningsregistercentralens beslut genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt 7 § förvaltningsprocesslagen kan besvär över beslut av en myndighet som är underställd statsrådet anföras hos länsrätten. Enligt lagens 12 § är den länsrätt inom vars domkrets myndigheten har sitt verksamhetsställe behörig länsrätt. Besvär över Befolkningsregistercentralens beslut kan således anföras hos länsrätten i Nylands län.

34 §. *Avgifter för datatjänster.* Det föreslås att 34 § befolkningsdatalagen ändras så att i den också bestäms om avgifter för folkbokföringsförvaltningens övriga tjänster. För befolkningsdatasystemets datatjänster och folkbokföringsförvaltningens övriga tjänster uppbärs avgifter i enlighet med de grunder som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Ändringen är teknisk och hänför sig till Befolkningsregistercentralens certifieringstjänster.

1.2. Lag om registerförvaltningen

2 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att i den som en ny uppgift nämns Befolkningsregistercentralens certifieringstjänster för statsförvaltningen. Enligt förslaget skall Befolkningsregistercentralen utöver övriga uppgifter som åligger den tillhandahålla tjänster för elektroniska identitetskort och för certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen.

Elektronisk kommunikation i datanäten skall ske med ett förfarande som baserar sig på aktiva kort och möjliggör en tillförlitlig autentisering av parterna, elektronisk signatur och kryptering av de meddelanden eller handlingar som förmedlas. Det har planerats att det elektroniska identitetskort som skall användas vid elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen skall utfärdas av häradsämbetena, av deras polisanstalts- och magistratenheter, samt av polisanstalter och magistrater som är separata ämbetsverk.

Inrikesministeriet kommer att bereda de författningsändringar som ibruktagandet av elektroniska identitetskort kräver. I detta förslag tas således inte ställning till frågor som hänför sig till elektroniska identitetskort, utan bestämmelser om dem kommer att utfärdas särskilt.

Med certifieringstjänster avses ett system som behövs vid tillförlitlig elektronisk kommunikation. Till basinfrastrukturen hör metoder för att skapa och upprätthålla certifikat som används vid elektronisk kommunikation, s.k. katalog- och spärrlistetjänster samt tjänster som hänför sig till de översända handlingarnas och meddelandenas integritet och konfidentiella läge.

Ikraftträdelsebestämmelse. Lagarna om ändring av befolkningsdatalagen och lagen om registerförvaltningen skall träda i kraft samtidigt som den nya lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Då det nya förfarandet för insamling av adressändringar tas i bruk registreras de postadresser som finns i postens adressdatasystem i befolkningsdatasystemet. Avsikten är att den gemensamma insamlingen av adressändringar skall börja hösten 1999. Tillräckligt lång tid måste reserveras för genomförande av de datasystemändringar som den gemensamma datainsamlingen kräver, tryckande av blanketter, utbildning av perso-

nalen, information och andra praktiska åtgärder. Det föreslås därför att de adresser som finns i adressdatasystemet skall registreras i befolkningsdatasystemet på ett smidigt sätt inom ett år från lagens ikraftträdande vid en tidpunkt som Befolkningsregistercentralen och Posten Finland Ab tillsammans kommer överens om för att den gemensamma datainsamlingen skall kunna tas i bruk. I ikraftträdelsebestämmelsen ges den adressregisteransvarige enligt 25 § postlagen rätt att lämna ut de postadressuppgifter som har införts i registret till befolkningsdatasystemet, med undantag för uppgifter som gäller sådana personer som har förbjudit den adressregisteransvarige att lämna ut adressen. Enligt 2 § befolkningsdatalagen svarar magistraten för det egna ämbetsdistriktets registeruppgifter och för upprätthållandet av dem. I lagens ikraftträdelsebestämmelse föreslås att Befolkningsregistercentralen skall fatta beslut om registreringen av de adressuppgifter som finns i postens adressdatasystem som en åtgärd av engångsnatur.

2. Närmare bestämmelser

De föreslagna ändringarna i befolkningsdatalagen förutsätter mindre ändringar, närmast av tekniska natur, i befolkningsdataförordningen.

3. Ikraftträdande

Största delen av de föreslagna ändringarna beror på revideringarna av de allmänna lagarna, som sannolikt träder i kraft vid olika tidpunkter. Personuppgiftslagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet avses träda i kraft ca ett halvt år efter att den har antagits och blivit stadfäst.

På grund av de övergångsbestämmelser som gäller begreppen och laghänvisningarna i personuppgiftslagen är det inte nödvändigt att de ändringar som föreslås i befolkningsdatalagen med anledning av revideringen av personregisterlagstiftningen träder i kraft samtidigt som personuppgiftslagen. Det föreslås att lagarna om ändring av befolkningsdatalagen och lagen om registerförvaltningen träder i kraft samtidigt som den nya lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/1993) 1 §, 4 § 1 mom. 1 och 4 punkten, 24 §, 25 § 2—5 mom. och 27—34 §,

av dessa lagrum 4 § 1 mom. 1 punkten samt 25 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag 202/1994, 27 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och 34 § i lag 615/1998, samt

fogas till lagen ett nytt 5 kap., i stället för det 5 kap. som upphävts genom lag 202/1994 som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Befolkningsuppgifter inhämtas, registreras och utlämnas på det sätt som bestäms i denna lag. Om anmälning av uppgifter till befolkningsdatasystemet, om utlämnande av uppgifter, om skydd av personuppgifter och om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller dessutom vad som bestäms särskilt.

Vad som i denna lag bestäms om registerförvaltningens lokala myndigheter gäller i landskapet Åland länsstyrelsen.

4 §

Personuppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet

Om finska medborgare registreras på det sätt som närmare stadgas genom förordning

1) som identifieringsuppgifter för personer personbeteckning, elektronisk kommunikationskod för certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen, namn, adress, hemkommun och bostaden där samt sådana uppgifter om fastigheter, byggnader och lägenheter som identifierar hemkommunen och bostaden där,

— — — — — — — — — — — — — —

4) de uppgifter som personen lämnat om modersmål och kontaktspråk, finska eller svenska, om ingetdera av dessa språk är personens modersmål, samt de uppgifter som personen lämnat om yrke, om begränsningar gällande utlämnandet av uppgifterna och om postadressen samt om motsvarande annan adress.

— — — — — — — — — — — — — —

5 kap.

Tjänster som gäller certifierad elektronisk kommunikation

19 §

Certifierad elektronisk kommunikation

Befolkningsregistercentralen skall sörja för att parterna vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen kan verifieras samt att handlingar och meddelanden inom förvaltningen vid behov kan undertecknas med elektronisk signatur och krypteras. Samtidigt säkerställs handlingarnas och meddelandenas konfidentiella läge och oförändrade form.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. kan Befolkningsregistercentralen dessutom tillhandahålla andra myndigheter, företag, sammanslutningar och enskilda personer motsvarande tjänster.

20 §

Uppgifter i certifikat för certifierad elektronisk kommunikation

I ett certifikat för elektronisk kommunika-

tion inom statsförvaltningen som utfärdas av Befolkningsregistercentralen registreras

1) namnet på utfärdaren av certifikatet,
2) namnet på innehavaren av certifikatet,
3) elektronisk kommunikationskod för innehavaren av certifikatet,
4) certifikatets giltighetstid.

I certifikatet kan dessutom registreras

1) uppgifter om den matematiska metod som använts vid skapandet av en öppen nyckel för innehavaren av certifikatet,
2) landkod för utfärdaren av certifikatet,
3) certifikatets serienummer,
4) uppgifter om den matematiska metod som utfärdaren av certifikatet har använt i signaturen på certifikatet,
5) uppgifter om de certifieringsprinciper som skall iakttas,
6) uppgifter om certifikatets användningssyfte,
7) andra nödvändiga tekniska uppgifter som användningen av certifikatet förutsätter.

Certifikatets datainnehåll och dess riktighet styrks med utfärdarens elektroniska signatur.

21 §

Elektronisk kommunikationskod

En elektronisk kommunikationskod är en datamängd som består av siffror och en kontrollbeteckning, och med hjälp av den identifieras parterna vid certifierad elektronisk kommunikation. En fysisk persons elektroniska kommunikationskod innehåller inga identifieringsuppgifter som avser personer.

Befolkningsregistercentralen utfärdar de kommunikationskoder som skall användas vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Finska medborgare samt utlänningar som är stadigvarande bosatta i Finland enligt lagen om hemkommun (201/1994) och har införts i befolkningsdatasystemet kan ges en elektronisk kommunikationskod. Ambetsverk, inrättningar och sammanslutningar kan också vid behov ges en elektronisk kommunikationskod.

22 §

Behandling av certifikat och kommunikationskoder

De certifikat och elektroniska kommunikationskoder som skall användas vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen införs i ett register (*offentlig katalog*). Var och en har rätt att få uppgifter ur den offentliga katalogen i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

24 §

Utredning om användningsändamålet

Då uppgifter begärs ur befolkningsdatasystemet skall det ändamål för vilket de kommer att användas samt andra omständigheter som behövs för utredande av förutsättningarna för utlämnande uppges. Detta gäller inte statistikuppgifter eller motsvarande uppgifter om antal och inte heller sådana enstaka adressuppgifter vilkas utlämnande inte är begränsat enligt personuppgiftslagen (/) eller denna lag.

25 §

Allmänna förutsättningar för utlämnande

En personbeteckning får utlämnas endast om den som begär personbeteckningen har eller kan ha den i sin besittning med stöd av personuppgiftslagen eller någon annan lag. På ett intyg som ges ur befolkningsdatasystemet och som behövs för att personen skall kunna göra sina rättigheter gällande och fullgöra sina skyldigheter får personbeteckningen antecknas för identifiering av personen i fråga.

De uppgifter som nämns i 4 § 2 mom. samt de uppgifter som anmälts till magistraten med stöd av 12 § 1 mom. kan lämnas ut endast till behöriga myndigheter.

Har en person grundad anledning att misstänka att hans eller hans familjs hälsa eller säkerhet är hotad, kan magistraten på begäran förordna att uppgifter om hans hemkommun eller hans bostad där eller hans tillfälliga bostad eller postadress eller motsvarande annan adress inte får lämnas ut till någon annan än myndigheterna. Ett sådant förordnande kan första gången gälla i högst fem år. Begränsningens giltighetstid kan förlängas för två år i sänder. Den myndighet till vilken i detta moment nämnda uppgifter om hemkommun, bostad, postadress eller motsvarande annan adress lämnas ut skall samtidigt underrättas om den begränsning som

gäller utlämnandet, om det inte är fråga om utlämnande av uppgifter för en postförsändelse eller något annat motsvarande ändamål.

En person har utöver vad som bestäms i 30 § personuppgiftslagen rätt att förbjuda att hans adressuppgifter lämnas ut som en adresstjänst för något annat ändamål än för att användas av myndigheterna eller av sammanslutningar som sköter lagbestämda åligganden. Rätten att förbjuda att en adressuppgift lämnas ut som en adresstjänst gäller inte heller sådana fall där uppgiften används för att personen eller sammanslutningen i fråga skall kunna göra sina rättigheter gällande eller fullgöra sina skyldigheter.

— — — — — — — — — — — — — —

27 §

Annat utlämnande av uppgifter

Till enskilda personer och sammanslutningar utlämnas ur befolkningsdatasystemet de uppgifter som dessa behöver för att göra sina rättigheter gällande och fullgöra sina skyldigheter. Uppgifter kan även utlämnas för direkt marknadsföring, för opinions- och marknadsundersökningar, som en adresstjänst, för uppdatering av kundregister, för historisk eller vetenskaplig forskning eller för något annat därmed jämförbart ändamål, om de övriga förutsättningar för utlämnande av uppgifter som anges i denna lag föreligger och om inte något annat följer av en persons rätt att förbjuda att hans adressuppgifter lämnas ut.

När uppgifter lämnas ut för direktreklam, distansförsäljning eller annan direkt marknadsföring, opinions- och marknadsundersökningar eller andra därmed jämförbara ändamål får som grund för stickprov på personuppgifter utöver en identifieringsuppgift för personer användas endast namn, minst sex veckors ålder, kön, modersmål eller kontaktspråk, yrke, hemkommun och bostad där, tillfällig bostad och annan adress samt fastighets- och byggnadsuppgifter som bestäms närmare genom förordning.

Om en parts rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet samt om samkörning av uppgifter i befolkningsdatasystemet med uppgifter i ett annat datasystem för sammanställande och utlämnande av datamaterial gäller vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

28 §

Hur uppgifter lämnas ut

Uppgifter ur befolkningsdatasystemet lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, i någon annan form som kan hanteras med automatisk databehandling, skriftligen eller på något annat för ändamålet lämpligt sätt.

Uppgifterna i befolkningsdatasystemet och handlingar i anslutning till dem får studeras med myndighetens tillstånd och under dess övervakning för skötseln av tjänsteåligganden, historisk eller vetenskaplig forskning eller andra därmed jämförbara ändamål.

29 §

Särskilda förutsättningar för utlämnande av uppgifter

Ur befolkningsdatasystemet får uppgifter lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning eller annars i större mängder endast

1) om sökanden enligt personuppgiftslagen har rätt att behandla uppgifterna i fråga samt utlämnandet och användningen inte äventyrar den registrerades integritetsskydd, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet,

2) om utlämnandet av uppgifterna grundar sig på 26 a § eller

3) om utlämnandet av uppgifterna grundar sig på en bestämmelse i någon annan lag.

När utlämnande av uppgifter begärs på det sätt som anges i 1 mom., skall vid behov anges hur användningen och skyddet av uppgifterna kommer att ordnas.

30 §

Användning av utlämnade uppgifter

Uppgifterna får användas enbart för det ändamål som de har utlämnats för. Mottagaren av uppgifterna får inte överlåta dem till tredje man utan registermyndighetens tillstånd.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller inte enstaka uppgifter som har lämnats ut med stöd av denna lag.

Utan hinder av vad som i någon annan lag bestäms om handlingars offentlighet och utlämnande av uppgifter får uppgifter om hemkommun och stadigvarande eller tillfällig bostad och postadress eller motsvarande

annan adress vilka erhållits ur befolkningsdatasystemet och beträffande vilka utlämnandet begränsas enligt 25 § 4 mom., användas och, enligt vad som bestäms särskilt, överlåtas vidare endast för skötseln av myndigheternas lagbestämda åligganden. Mottagaren av uppgifterna skall meddela hur användningen och skyddet av uppgifterna kommer att ordnas.

31 §

Myndighet som fattar beslut om utlämnande av uppgifter

Befolkningsregistercentralen fattar beslut om utlämnande av uppgifter då det är fråga om riksomfattande uppgifter eller uppgifter från flera magistraters ämbetsdistrikt eller andra än enstaka uppgifter som utlämnas till utlandet.

Magistraten beslutar om utlämnande av uppgifter från det egna ämbetsdistriktet och av andra enstaka uppgifter.

Magistraten i Helsingfors förvarar registrerade religionssamfunds medlemsförteckningar som hör till folkbokföringens handlingar och har förts före 1971 samt beslutar om utlämnande av uppgifterna i dem.

32 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Om utlämnande av uppgifter skall ett skriftligt beslut fattas, om inte utlämnandet gäller statistikuppgifter eller uppgifter om antal eller enstaka uppgifter. Till beslutet skall fogas behövliga bestämmelser om användning och skydd av uppgifterna.

33 §

Överklagande av beslut om utlämnande av uppgifter

Ändring i ett beslut om utlämnande av uppgifter söks genom besvär med iakttagande av bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

34 §

Avgifter för datatjänster

För befolkningsdatasystemets datatjänster och folkbokföringsförvaltningens övriga tjänster tas avgifter ut i enlighet med de grunder som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

En adressregisteransvarig enligt 25 § postlagen (907/1993) får anmäla de adresser som är införda i registret för registrering i befolkningsdatasystemet inom ett år från denna lags ikraftträdande. En adress får dock inte överlåtas, om personen i fråga har förbjudit den adressregisteransvarige att lämna ut adressen. Befolkningsregistercentralen beslutar om registreringen av adresserna i befolkningsdatasystemet.

2.

Lag

om ändring av 2 § lagen om registerförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 mars 1996 om registerförvaltningen (166/1996) 2 § som följer:

2 §

Folkbokföringens centralmyndighet är Befolkningsregistercentralen. Befolkningsregistercentralen tillhandahåller dessutom tjänster som gäller för elektroniska identitetskort och certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Om övriga uppgifter som åligger Befolkningsregistercentralen bestäms särskilt.

Denna lag träder i kraft den 199 . Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 23 oktober 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Jouni Backman*

Bilaga

1.

Lag

om ändring av befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/1993) 1 §, 4 § 1 mom. 1 och 4 punkten, 24 §, 25 § 2—5 mom. och 27—34 §,

av dessa lagrum 4 § 1 mom. 1 punkten samt 25 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag 202/1994, 27 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och 34 § i lag 615/1998, samt

fogas till lagen ett nytt 5 kap., i stället för det 5 kap. som upphävts genom lag 202/1994 som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Befolkningsuppgifter inhämtas, registreras och utlämnas på det sätt som stadgas i denna lag. Om anmälning av uppgifter till befolkningsdatasystemet, om utlämnande av uppgifter och om datasekretess gäller dessutom vad som stadgas särskilt.

Lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) tillämpas på befolkningsdatasystemet endast till den del som det är fråga om parts rätt till handling.

4 §

Personuppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet

Om finska medborgare registreras på dett sätt som närmare stadgas genom förordning

1) som identifieringsuppgifter för personer personbeteckning, namn, adress, hemkommun och bostaden där samt sådana uppgifter om fastigheter, byggnader och lägenheter som identifierar hemkommunen och bostaden där,

— — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Befolkningsuppgifter inhämtas, registreras och utlämnas på det sätt som bestäms i denna lag. Om anmälning av uppgifter till befolkningsdatasystemet, om utlämnande av uppgifter, *om skydd av personuppgifter och om offentlighet i myndigheternas verksamhet* gäller dessutom vad som bestäms särskilt.

Vad som i denna lag bestäms om registerförvaltningens lokala myndigheter gäller i landskapet Åland länsstyrelsen.

4 §

Personuppgifter som registreras i befolkningsdatasystemet

Om finska medborgare registreras på det sätt som närmare stadgas genom förordning

1) som identifieringsuppgifter för personer personbeteckning, *elektronisk kommunikationskod för certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen*, namn, adress, hemkommun och bostaden där samt sådana uppgifter om fastigheter, byggnader och lägenheter som identifierar hemkommunen och bostaden där,

— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

4) de uppgifter som personen lämnat om modersmål, yrke och om begränsningar gällande utlämnandet av uppgifterna.

Föreslagen lydelse

4) de uppgifter som personen lämnat om modersmål *och kontaktspråk, finska eller svenska, om ingetdera av dessa språk är personens modersmål, samt de uppgifter som personen lämnat om yrke, om begränsningar gällande utlämnandet av uppgifterna och om postadress samt om motsvarande annan adress.*

5 kap

Tjänster som gäller certifierad elektronisk kommunikation

19 §

Certifierad elektronisk kommunikation

Befolkningsregistercentralen skall sörja för att parterna vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen kan verifieras samt att handlingar och meddelanden inom förvaltningen vid behov kan undertecknas med elektronisk signatur och krypteras. Samtidigt säkerställs handlingarnas och meddelandenas konfidentiella läge och oförändrade form.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. kan Befolkningsregistercentralen dessutom tillhandahålla andra myndigheter, företag, sammanslutningar och enskilda personer motsvarande tjänster.

20 §

Uppgifter i certifikat för certifierad elektronisk kommunikation

I ett certifikat för elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen som utfärdas av Befolkningsregistercentralen registreras

1) namnet på utfärdaren av certifikatet,

2) namnet på innehavaren av certifikatet,

3) elektronisk kommunikationskod för innehavaren av certifikatet,

4) certifikatets giltighetstid.

I certifikatet kan dessutom registreras

1) uppgifter om den matematiska metod

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som använts vid skapandet av en öppen nyckel för innehavaren av certifikatet,

2) landkod för utfärdaren av certifikatet,

3) certifikatets serienummer,

4) uppgifter om den matematiska metod som utfärdaren av certifikatet har använt i signaturen på certifikatet,

5) uppgifter om de certifieringsprinciper som skall iakttas,

6) uppgifter om certifikatets användningssyfte,

7) andra nödvändiga tekniska uppgifter som användningen av certifikatet förutsätter.

Certifikatets datainnehåll och dess riktighet styrks med utfärdarens elektroniska signatur.

21 §

Elektronisk kommunikationskod

En elektronisk kommunikationskod är en datamängd som består av siffror och en kontrollbeteckning, och med hjälp av den identifieras parterna vid certifierad elektronisk kommunikation. En fysisk persons elektroniska kommunikationskod innehåller inga identifieringsuppgifter som avser personer.

Befolkningsregistercentralen utfärdar de kommunikationskoder som skall användas vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Finska medborgare samt utlänningar som är stadigvarande bosatta i Finland enligt lagen om hemkommun (201/1994) och har införts i befolkningsdatasystemet kan ges en elektronisk kommunikationskod. Ämbetsverk, inrättningar och sammanslutningar kan också vid behov ges en elektronisk kommunikationskod.

22 §

Behandling av certifikat och kommunikationskoder

De certifikat och elektroniska kommunikationskoder som skall användas vid certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen införs i ett register (offentlig

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

katalog). Var och en har rätt att få uppgifter ur den offentliga katalogen i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (/).

24 §

Utredning om användningsändamålet och skyddet av uppgifter

Då uppgifter begärs ur befolkningsdatasystemet skall det ändamål för vilket de kommer att användas samt andra omständigheter som behövs för utredande av förutsättningarna för utlämnande uppges. Detta gäller inte statistikuppgifter eller enstaka adressuppgifter.

Om det är fråga om massutlämnande av uppgifter skall dessutom uppges på vilket sätt skyddet av uppgifterna ordnas.

24 §

Utredning om användningsändamålet

Då uppgifter begärs ur befolkningsdatasystemet skall det ändamål för vilket de kommer att användas samt andra omständigheter som behövs för utredande av förutsättningarna för utlämnande uppges. Detta gäller inte statistikuppgifter *eller motsvarande uppgifter om antal och inte heller sådana enstaka adressuppgifter vilkas utlämnande inte är begränsat enligt personuppgiftslagen (/) eller denna lag.*

25 §

Allmänna förutsättningar för utlämnande

— — — — — — — — — — — — — —

En personbeteckning får utlämnas endast då en tillförlitlig identifiering av någon samt ändamålet med uppgifterna förutsätter det och om den som begär personbeteckningen har eller kan ha den i sin besittnig med stöd av personregisterlagen (471/87) eller någon annan lag.

De uppgifter som nämns i 4 § 2 mom. samt de uppgifter som anmälts till registerbyrån med stöd av 12 § 1 mom. kan utlämnas endast till behöriga myndigheter.

Har en person grundad anledning att misstänka att hans eller hans familjs hälsa eller säkerhet är hotad, kan registerbyrån på begäran förordna att uppgifter om hans hemkommun eller hans bostad där eller en tillfällig bostad inte får lämnas ut till någon annan än myndigheterna. Ett sådant förordnande kan första gången gälla i högst två år. Begränsningens giltighetstid kan förlängas

25 §

Allmänna förutsättningar för utlämnande

— — — — — — — — — — — — — —

En personbeteckning får utlämnas endast om den som begär personbeteckningen har eller kan ha den i sin besittning med stöd av *personuppgiftslagen* eller någon annan lag. *På ett intyg som ges ur befolkningsdatasystemet och som behövs för att personen skall kunna göra sina rättigheter gällande och fullgöra sina skyldigheter får personbeteckningen antecknas för identifiering av personen i fråga.*

De uppgifter som nämns i 4 § 2 mom. samt de uppgifter som anmälts till *magistraten* med stöd av 12 § 1 mom. kan lämnas ut endast till behöriga myndigheter.

Har en person grundad anledning att misstänka att hans eller hans familjs hälsa eller säkerhet är hotad, kan *magistraten* på begäran förordna att uppgifter om hans hemkommun eller hans bostad där eller hans tillfälliga bostad *eller postadress eller motsvarande annan adress* inte får lämnas ut till någon annan än myndigheterna. Ett sådant förordnande kan första gången gälla i högst *fem*

Gällande lydelse

för ett år i sänder.

En person har utöver vad som stadgas i 23 § personregisterlagen rätt att förbjuda att hans adressuppgifter utlämnas per telefon för något annat ändamål än för att användas av myndigheterna.

Föreslagen lydelse

år. Begränsningens giltighetstid kan förlängas för *två* år i sänder. *Den myndighet till vilken i detta moment nämnda uppgifter om hemkommun, bostad, postadress eller motsvarande annan adress lämnas ut skall samtidigt underrättas om den begränsning som gäller utlämnandet, om det inte är fråga om utlämnande av uppgifter för en postförsändelse eller något annat motsvarande ändamål.*

En person har utöver vad som bestäms i *30 § personuppgiftslagen* rätt att förbjuda att hans adressuppgifter *lämnas ut som en adresstjänst* för något annat ändamål än för att användas av myndigheterna *eller av sammanslutningar som sköter lagbestämda åliggande. Rätten att förbjuda att en adressuppgift lämnas ut som en adresstjänst gäller inte heller sådana fall där uppgiften används för att personen eller sammanslutningen i fråga skall kunna göra sina rättigheter gällande eller fullgöra sina skyldigheter.*

---

27 §

Annat utlämnande av uppgifter

Till privatpersoner och sammanslutningar utlämnas ur befolkningsdatasystemet de uppgifter som dessa behöver för att göra sina rättigheter gällande och fullgöra sina skyldigheter. Uppgifter kan även utlämnas för direkt marknadsföring, opinions- och marknadsundersökningar, *adresstjänst*, ajourföring *av namn- och adressuppgifter* i kundregister, för vetenskaplig forskning eller något annat därmed jämförbart ändamål, om de övriga förutsättningar för utlämnande av uppgifter som stadgas i denna lag föreligger.

När uppgifter utlämnas i form av massutlämnande för direktreklam eller annan direkt marknadsföring, opinions- och marknadsundersökningar, adresstjänst samt därmed jämförbar verksamhet får som grund för stickprov på personuppgifter användas endast namn, minst sex veckors ålder, kön, moders-

27 §

Annat utlämnande av uppgifter

Till *enskilda* personer och sammanslutningar utlämnas ur befolkningsdatasystemet de uppgifter som dessa behöver för att göra sina rättigheter gällande och fullgöra sina skyldigheter. Uppgifter kan även utlämnas för direkt marknadsföring, för opinions- och marknadsundersökningar, *som en adresstjänst*, för uppdatering av kundregister, för *historisk eller* vetenskaplig forskning eller för något annat därmed jämförbart ändamål, om de övriga förutsättningar för utlämnande av uppgifter som anges i denna lag föreligger *och om inte något annat följer av en persons rätt att förbjuda att hans adressuppgifter lämnas ut.*

När uppgifter lämnas ut för direktreklam, distansförsäljning eller annan direkt marknadsföring, opinions- och marknadsundersökningar eller *andra därmed jämförbara ändamål* får som grund för stickprov på personuppgifter *utöver en identifieringsuppgift för personer* användas endast namn, minst

Gällande lydelse

mål, yrke, hemkommun och bostad där, tillfällig bostad och adress samt fastighets- och byggnadsuppgifter som stadgas närmare genom förordning.

Föreslagen lydelse

sex veckors ålder, kön, modersmål *eller kontaktspråk*, yrke, hemkommun och bostad där, tillfällig bostad och *annan* adress samt fastighets- och byggnadsuppgifter som bestäms närmare genom förordning.

Om en parts rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet samt om samkörning av uppgifter i befolkningsdatasystemet med uppgifter i ett annat datasystem för sammanställande och utlämnande av datamaterial gäller vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

28 §

Hur uppgifter lämnas ut

Uppgifter ur befolkningsdatasystemet utlämnas med hjälp av teknisk anslutning, i annan form som kan hanteras med automatisk databehandling eller skriftligen. Uppgifter som behövs av myndigheter och av samfund som sköter lagstadgade uppgifter liksom enstaka adressuppgifter kan utlämnas även på annat för ändamålet lämpligt sätt.

Uppgifterna i befolkningsdatasystemet och handlingar i anslutning till dem får studeras med myndighetens tillstånd och under dess övervakning för skötseln av tjänsteåligganden, vetenskaplig forskning eller andra därmed jämförbara ändamål.

28 §

Hur uppgifter lämnas ut

Uppgifter ur befolkningsdatasystemet lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, i någon annan form som kan hanteras med automatisk databehandling, skriftligen *eller på något annat för ändamålet lämpligt sätt.*

Uppgifterna i befolkningsdatasystemet och handlingar i anslutning till dem får studeras med myndighetens tillstånd och under dess övervakning för skötseln av tjänsteåligganden, *historisk eller* vetenskaplig forskning eller andra därmed jämförbara ändamål.

29 §

Förutsättningar för massutlämnande och känsliga stickprov

Ur befolkningsdatasystemet kan utlämnas uppgifter i form av massutlämnande eller känsliga stickprov enligt personregisterlagen endast

1) om sökanden enligt personregisterlagen har rätt att införa uppgifterna i personregister samt utlämnandet och användningen inte äventyrar den registrerades integritetsskydd, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet, eller

2) om utlämnandet av uppgifterna grundar sig på ett stadgande i någon annan lag.

29 §

Särskilda förutsättningar för utlämnande av uppgifter

Ur befolkningsdatasystemet får uppgifter *lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning eller annars i större mängder endast*

1) om sökanden enligt *personuppgiftslagen* har rätt att *behandla* uppgifterna *i fråga* samt utlämnandet och användningen inte äventyrar den registrerades integritetsskydd, intressen eller rättigheter eller statens säkerhet,

2) *om utlämnandet av uppgifterna grundar sig på 26 a § eller*

3) om utlämnandet av uppgifterna grundar

Gällande lydelse

Datasekretessnämnden kan bevilja undantagstillstånd till massutlämnande av uppgifter eller utlämnande i form av känsliga stickprov trots att sökanden inte har rätt enligt personregisterlagen att införa uppgifterna i personregister. Förutsättningen för beviljande av tillstånd är dock att utlämnandet av uppgifterna betydligt kan förenkla ärendenas administrativa eller annan behandling. Förutsättningen är dessutom att det kan förhindras att den registrerades integritet, intressen och rättigheter samt statens säkerhet äventyras.

30 §

Användning av utlämnande uppgifter

Uppgifterna får användas enbart för det ändamål som de har utlämnats för. De får inte överlåtas till tredje man utan registermyndighetens tillstånd.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte enstaka uppgifter som har utlämnats med stöd av denna lag.

31 §

Myndighet som fattar beslut om utlämnande av uppgifter

Befolkningsregistercentralen fattar beslut om utlämnande av uppgifter då det är fråga om riksomfattande uppgifter eller uppgifter

Föreslagen lydelse

sig på en bestämmelse i någon annan lag.

När utlämnande av uppgifter begärs på det sätt som anges i 1 mom., skall vid behov anges hur användningen och skyddet av uppgifterna kommer att ordnas.

30 §

Användning av utlämnade uppgifter

Uppgifterna får användas enbart för det ändamål som de har utlämnats för. *Mottagaren av uppgifterna* får inte överlåta dem till tredje man utan registermyndighetens tillstånd.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller inte enstaka uppgifter som har lämnats ut med stöd av denna lag.

Utan hinder av vad som i någon annan lag bestäms om handlingars offentlighet och utlämnande av uppgifter får uppgifter om hemkommun och stadigvarande eller tillfällig bostad och postadress eller motsvarande annan adress, vilka erhållits ur befolkningsdatasystemet och beträffande vilka av utlämnandet begränsas enligt 25 § 4 mom., användas och, enligt vad som bestäms särskilt, överlåtas vidare endast för skötseln av myndigheternas lagbestämda åligganden. Mottagaren av uppgifterna skall meddela hur användningen och skyddet av uppgifterna kommer att ordnas.

31 §

Myndighet som fattar beslut om utlämnande av uppgifter

Befolkningsregistercentralen fattar beslut om utlämnande av uppgifter då det är fråga om riksomfattande uppgifter eller uppgifter

Gällande lydelse

från flera registerbyråers ämbetsdistrikt, uppgifter ur registrerade religionssamfunds medlemsförteckningar som förvaras av befolkningsregistercentralen eller andra än enstaka uppgifter som utlämnas till utlandet.

Registerbyrån beslutar om utlämnande av uppgifter från det egna ämbetsdistriktet och av andra enstaka uppgifter.

32 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Om utlämnande av uppgifter skall ett skriftligt beslut fattas, om uppgifterna utlämnas med hjälp av teknisk anslutning, i någon annan form som kan hanteras med automatisk databehandling, i form av massutlämnande eller känsliga stickprov. Till beslutet skall fogas behövliga bestämmelser om användning och skydd av uppgifterna.

33 §

Överklagande av beslut om utlämnande av uppgifter

Ändring i registerbyråns beslut om utlämnande av uppgifter söks genom besvär hos länsrätten, och i befolkningsregistercentralens beslut genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, på det sätt som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Föreslagen lydelse

från flera *magistraters* ämbetsdistrikt eller andra än enstaka uppgifter som utlämnas till utlandet.

Magistraten beslutar om utlämnande av uppgifter från det egna ämbetsdistriktet och av andra enstaka uppgifter.

Magistraten i Helsingfors förvarar registrerade religionssamfunds medlemsförteckningar som hör till folkbokföringens handlingar och har förts före 1971 samt beslutar om utlämnande av uppgifterna i dem.

32 §

Beslut om utlämnande av uppgifter

Om utlämnande av uppgifter skall ett skriftligt beslut fattas, *om inte utlämnandet gäller statistikuppgifter eller uppgifter om antal eller enstaka uppgifter.* Till beslutet skall fogas behövliga bestämmelser om användning och skydd av uppgifterna.

33 §

Överklagande av beslut om utlämnande av uppgifter

Ändring i ett beslut om utlämnande av uppgifter söks genom besvär med iakttagande av bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

34 §

Avgifter för datatjänster

För befolkningsdatasystemets datatjänster och *folkbokföringsförvaltningens övriga tjänster* tas avgifter ut i enlighet med de grunder som bestäms i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

En adressregisteransvarig enligt 25 § postlagen (907/1993) får anmäla de adresser som är införda i registret för registrering i befolkningsdatasystemet inom ett år från denna lags ikraftträdande. En adress får dock inte överlåtas, om personen i fråga har förbjudit den adressregisteransvarige att lämna ut adressen. Befolkningsregistercentralen beslutar om registreringen av adresserna i befolkningsdatasystemet.

2.

Lag

om ändring av 2 § lagen om registerförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 mars 1996 om registerförvaltningen (166/1996) 2 § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Folkbokföringens centralmyndighet är befolkningsregistercentralen. Om övriga uppgifter som åligger befolkningsregistercentralen stadgas särskilt.

Föreslagen lydelse

2 §

Folkbokföringens centralmyndighet är Befolkningsregistercentralen. *Befolkningsregistercentralen tillhandahåller dessutom tjänster som gäller för elektroniska identitetskort och certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen.* Om övriga uppgifter som åligger Befolkningsregistercentralen bestäms särskilt.

Denna lag träder i kraft den 199 . Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.